

»SLOVENE« volja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej... K 34—
za pol leta „...“ 42—
za četrt leta „...“ 21—
za en mesec „...“ 7—
Za inozemstvo celoletno K 95—
Sobotna izdaja:
za celo leto „...“ K 15—
za inozemstvo „...“ 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna pettirista (50 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat „...“ po K 1-20
uredni razpis „...“ po K 1-80
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 50/5 mm K 4—
Poslano:
Enostopna pettirista K 3—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telek. št. 50, uprava. št. 228.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštna hrana.
Ljubljanske št. 650 na naročilo in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.787, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Dr. Lovro Pogačnik

Ob času, ko politično življenje že močno valovi in se borbena razpoloženja širi z naglico nevarne epidemije, je dr. Lovro Pogačnik umrl. Šel je samotno pot v tišje kraje, kjer ni spletek, laži, boja in mičevega človeškega vrišča. Odšel je, verni mož, in njemu je tamkaj dobro; a nam je težko brez njega. Zvestega prijatelja in nesebičnega sodelavca, ki zanj ne vemo nadomestila: za njega čisti idealizem in za požrtvovalno udanost naši stvari.

Lovro Pogačnik je bil v nekdanji avstrijski zbornici najmlajši poslanec, a svoji stranki je pomenil mnogo. Bil je s stranko zvezan ne po naključju ali po interesih, marveč z najmočnejšo vezjo polnega prepričanja in srčne potrebe. On je živel program svoje stranke. Njegovo delo, njegovo mišljenje in čuvstvovanje je bilo vedno ožarjeno s plemenitim žarom krščanstva, globoke vernosti; tak politik je stranki neprecenljiv, ker pomaga varovati in množiti tisti duševni zaklad, iz katerega črpa naše politično in socialno delo vso svojo moč. Bil je stranki v najtežjih časih zvesta opora in je S. L. S. vodil v dnevih, ko je prestajala resno krizo. Kot poslanec je bil v vednem stiku s svojim Krasom, ki ga je zastopal, s svojimi somišljeniki ondi, ki mu niso bili le volilci, ampak prijatelji. Ob času deklaracijskega boja, ko je bilo tako malo svobodnih sil, je neutrudno širil misel državne svobode in ujedinjenja na neštetihih shodih in taborih. Ti shodi in tabori so spodkopali njegovo fizično moč; ko je zadnje dni pred smrtjo govoril s prijatelji o vzrokih svoje bolezni, je dejal z nasmehom: »Mati Jugoslavija mi jo je dala!« Bil je vesel te žrtve. Čas narodne borbe za svobodo je bil čas idealizma in je zato bil njegov čas; sedaj je minil čas idealizma in zvesti idealist Lovro Pogačnik je umrl z njim.

Kot človek je bil Lovro Pogačnik otroško-čista, otroško-nežna narava. Svežost mladostne čuvstvenosti in priskrčnosti, ki mu je nekdanj narekovala drobne lirske pesmi, ki jih je pisal kot »Leo Levič«, mu je ostala vse življenje in do zadnjega hipa, ko se je poslavljaj od sveta, ko je pisal svojo poslednjo voljo. Ta oporoka je pesem in najlepši izraz njegove plemenite duše:

»Svojo dušo izročam Bogu, srce svoji družini, telo slovenski domovini ...

Duh svetovne vojne.

Kar se godi že skoraj dva meseca v Beogradu, je nekaj tako neobičajnega, da se ne spominjamo ničesar podobnega iz kake druge dežele. Od kar se je koncentracijsko ministrstvo Stojana Protiča razbilo, se odigravajo v našem parlamentu stvari, ki govorijo o popolnem pomanjkanju čuta za odgovornost pri znatnem delu naših politikov. Sla po oblasti se zdi, da je najprva in domala edina dušna moč, ki žene, ovladuje in prevzema velike skupine pri njih nastopu in njih delu. Tako je demokratsko-socialistični blok, da bi se ohranil na svojem mestu kljub vsej svoji nezmožnosti, uganjal stvari, ki so komične, a obenem nevredne. Ministri so izjavili, da zaupajo sami sebi in hoteli z večino osmih glasov voditi državo. Le njih slepa in strastna volja po vladanju nam more razlagati, da niso takoj odstopili. Ko so v par tednih svojega neopravičljivega vladanja državo še bolj pomakovali, poglani draginjo in korupcijo v višino, povzročili vsled lahkomišelnega in neodgovornega izdajanja izvoznice v Ljubljani pomanjkanje celo tistih pridelkov, ki jih dežela vsako leto izvažala, so odšli. Draža Pavlovič je prišel. Zdelo se je, da je pooblaščen sestaviti nov kabinet; toda on je v isti sapi trdil, da nima namena in pooblastila, sestaviti vlado. S to svojo vlogo je hodil vse predolgo od skupine do skupi-

Ah, Slavka moja, Ti najboljša vseh žena na svetu! Ohrani Bog te deci zlati! Zaupaj vanj! Združitev večna naju čaka onkraj groba!

Otročiči moji! Zvesti bodite Bogu, domovini! Ljubite resnico, pravico, sovražite laž in krivico! Krepostno živite, svetniški umrite!

In Ti, o mati! Obilo Ti je Bog poslal gorja. Obilo Ti zaupa, veruj vanj! Naš dom je vrh neba!

In Orli moji! Množite se! Poštene fante vse združite na potu vzorov svetih! Iz žrtve Vaših in dejanj naj vzklije blagoslov veličja nad domovjem ljubljanim!

Vi vsi sorodniki, prijatelji! Iskrena hvala Vam za vso ljubav!

Sovražnikom odpuščam! V srcu mojem ni kali do maščevanja. Sam prosim odpuščanja.

Zapuščam Vas težko, težko! Dejanj, življenja se mi hoče! Da vzgajal z mamico bi samo Vas, otročiči! Zgodi naj se! Kar Bog stori, vse prav stori! Zaupam trdno, saj sem ljubil Njo, ki ni ga zapustila, ki se je zatekel k Njej!

In Vi, volilci moji! Vaš Kras, oblit s krvjo junaško, naj zibelka bo lepših časov za narod moj! Držite se načel, ki zanje šli smo v boj, svoboda naša so, kot skale Vaše vsakdo stoji!

Bog bodi milostljiv moji duši grešni! Amen.

Ali bi mogel Lovro Pogačnika kdo bolje označiti, nego se je s svojo poslednjo voljo označil sam? In tega moža je zgubil narod in ga je zgubila stranka, ki je obema še v svojih zadnjih besedah odkril toliko ljubezni in udanosti. Dejanj se mu je hotelo, pa je moral leči, da za večno počije. Ko bomo hranili lepi spomin na mrtvega prijatelja, naj nam bo to spomin na človeka, ki je težko umiral, ker je še hotel delati, naj nam bo spodbuda k dejavnosti. A več je še, kot spomin, kar mu moramo ohraniti: Treba je varovati med nami njegovega duha, njegov plemeniti idealizem in brezpogojno udanost onim načelom, ki so ga vodila. Dragocenejša dedičina bi nam ne bil mogel zapustiti, nego nam bo ostala po njem, če ohranimo to, kar je bil največji zaklad njegove duše.

ne, se razgovarjal, poizvedoval, pogajal, razlagal mnenje in stališče drugih skupin in končno povpraševal po vrsti vse politične ljudi, če bi mu povedali in pokazali kako osebo, ki bi znala sestaviti vlado. Ker ni mogel dobiti osebe, je izjavil regentu, »da ni izhoda iz krize«. Da je prišel do tega zaključka je potreboval pol meseca. Ker demokratsko-socialistični blok ni mogel nikamor in ni mogla nikamor tudi ne »nevtralna oseba« Draže Pavloviča, je bilo logično, da poskusi sestavljanje zopet Protič. Poskus je trajal 48 ur. Protič namreč ni kazal nagnjenja, vladati z večino 8 glasov in je pametno naredil, da je šel. Za njim je prišel Marko Trifkovič. Sestavil je vlado, a včeraj je prestolonaslednik odklonil potrdilo liste. Tako smo tam, kjer smo bili pred dvema mesecema. Demokrati in socialisti ne marajo v kabinet, dasi je Trifkovič politični somišljenik Draže Pavloviča. Radikalcev ne marajo, radikalnih disidentov ne marajo, »Narodnega kluba« ne marajo, našega kluba seveda tudi ne marajo; iz tega sledi, da marajo le samega sebe, kar je zelo primitivno in priprosto politično naziranje. Zato niso demokrati in socialisti nikakor upravičeni, se postaviti v tej stvari nad radikalce.

Tako reševanje vladnih kriz je znak naše popolne nedoraslosti. Nezaupnost, sovražstvo, maščevalnost, trdovratnost in slepa bojevitost, vse to drži kakor obse- dene naše velike in odločilne skupine.

Ideja, na katero zidajo, je ideja moči in nagib njihovega političnega dela je strankarski interes. To je mišljenje, iz katerega se je razvila svetovna vojna, iz katerega je prišlo neskončno gorje in vsa nesreča zadnjih let nad človeški rod.

Prepričani smo in neomajno verujemo, da je svetovna vojna prestvarila duševno življenje ljudstva in da ni šla tudi mimo njega ta katastrofa brez sledu.

Le ljudje, ki nimajo niti najmanjšega vpogleda v trpljenje, ki je šlo čez svet, morejo uganjati to, kar vidimo v Beogradu. Ljudstvo, ki je nosilo pezo gorja na svojih plečih, pa vidi širše in čuti globlje novi čas. V njegovih prsih in ne v zadovoljnem in lahkotnem meščanskem razumništvu bije pravo hrepenenje po bodočem poli-

tičnem in družabnem redu. V ljudstvo je zato naslonjeno vse upanje in vera naše stranke, da zmaga končno tudi v Jugoslaviji socialna pravica in politična kultura bodočnosti. Zato ne nehamo klicati po volitvah, ki so rešitev Jugoslavije. Zahtevamo vlado, ki razpiše in izvede volitve. To je njena najprva, njena najodličnejša naloga, njena moralna podlaga in pogoj njene obstanka. Naj Trifkovič odloži ali ne odloži svojega mandata, naj vlada ta ali oni, vsak ima le eno dolžnost in ta je, peljati ljudstvo na plan, da se vzdigne pred našimi očmi prava in resnična Jugoslavija, ki je danes še skrita in potajna v nižinah naroda. Ljudstvo vstani in daj nam Jugoslavijo!

Trifkovič vrnil misljo.

Zagreb, 6. oktobra. (Izvirno.) »Hrvat« poroča iz Beograda: Ako zadnji hip ne nastanejo nove težkoče, bo jutri objavljen ukaz o imenovanju novega ministrstva, pojutrišnjem pa ukaz o imenovanju hrvatskega bana in podbana.

LDU. Beograd, 6. okt. Kakor se govori v parlamentarnih krogih, je bila na mero- dajnem mestu izražena želja, naj se sestavi koncentracijski kabinet. V sled tega je gospod Marko Trifkovič danes opoldne vrnil svoj mandat.

LDU. Beograd, 6. oktobra. Danes ob 11. uri je sprejel regent designiranega ministrskega predsednika Trifkoviča. Ta mu je predložil novo kabinetno listo. Ker je regent zahteval sestavo koncentracijske vlade, te listine ni sprejel. G. Trifkovič je nato regentu vrnil svoj mandat.

LDU. Beograd, 6. okt. Presbiro javlja: Vojni minster Hadžić je izjavil, da ne more vnovič sprejeti portfeja za vojsko in

mornarico, ker se ne strinja s težnjo Narodnega kluba po hrvatskem domobranstvu; zato odlaga svoj portfej, ker drugače ne more rešiti edinstva vojske.

LDU. Beograd, 6. okt. Minister za zunanje stvari dr. Ante Trumbić je lahko obolel in od snoči ni zapustil postelje.

LDU. Beograd, 6. okt. Gospod Marko Trifkovič je, kakor znano, prosil dr. Trumbića, naj v novem kabinetu obdrži portfej za zunanje posle. — Dr. Trumbić je izjavil gospodu Trifkoviču, da je pripravljen stopiti v njegov kabinet na isti podlagi, na kateri je svoječasno vstopil v kabinet gospoda Davidoviča, namreč s pridržkom, ki se nanaša na notranjo politiko; to tembolj, ker ne more sodelovati pri notranji politiki, dokler je zaposlen pri mirovni konferenci. — G. Davidovič in Demokratska zajednica sta svoječasno vzela ta pridržek na znanje; prav tako ga je sedaj vzel na znanje tudi g. Trifkovič.

Iz prestolnice avstrijske republike.

Dunaj, 2. oktobra 1919.

Dunaj, kako si se izpremenil. Onega veselega brezskrbnega Dunaja ni več. Imamo Dunaj, prestolico male nemško-avstrijske republike, ki s strahom zre dan v dan, kedaj bo popolnoma zmanjkalo živila in premoga, kedaj bo država napovedala svoj bankrot. Greš po ulicah. Obraz meščanskih srednjih slojev izstradani in upadli — o vojnih dobičkarjih ne govorim, ker ti so internacionalne posebne vrste kasta. — Povsod govore ljudje samo o hrani, kje in za koliko se tukaj je, kje se to in ono dobi. Enotne mode Dunajčanke ne poznajo, povsod se vidijo predelane in prekrojene obleke in popravljeni že obnošeni klobuki. Ob 8. uri zvečer mora v vseh javnih lokalih ugasniti elektrika. Kinematografi prenehajo s predstavi. Le v gledališčih igrajo do devetih. V gostinah in kavarnah pa brle karbidovke.

Posebno hudo je bil zadet Dunaj ves prejšnji teden. Kar se ni preje še nikdar zgodilo, se je sedaj zgodilo. Ves teden ni vozila električna železnica. Ljudje so hodili peš ure in ure daleč v urade, delavnice in tovarne. Po ulicah je kar mrgolelo pešcev. Izvoščeki in maloštevin avtotaksi so zahtevali naravnost strašne svote. Šele od pondeljka dalje vozi zopet električna železnica, mestna železnica (parna) pa že itak dolgo stoji.

Stanovanjska kriza ni nič boljša kakor n. pr. v Ljubljani, Zagrebu ali Beogradu. Človek bi mislil, da bo sedaj na Dunaju vse polno praznih stanovanj. Toda nasprotno vse prenapolnjeno. Glavni vzrok te prenapolnitve so galski židje, kakor tudi ogrski židje, ki so pribežali pred boljševiki. Prejšnji teden so se vršile proti židom velike demonstracije, v soboto pa so manifestirali socialistični delavski sveti na številnih zborovanjih za žide. Za petega oktobra so napovedane nove demonstracije proti židom in za judo, če ne bo vlada — ako bo sploh imela moč — vmes posegla. Rdeča garda je razpuščena, pač pa jo pridno zastopa »Volkswehr«, ki obstoji po večini iz komunistov. Toda tudi to mislijo

razpustiti v najkrajšem času. Te dni so nabiti po ulicah s strojem natipkani letaki, v katerem se poziva dunajsko prebivalstvo v boj proti židom, proti vladi, ki ščiti žide in proti »Volkswehru«. Poziv se končuje z besedami: Proč z židi, proč z židovsko vlado, proč od Dunaja, naj živi svobodna nemško-alpska republika.

Vse zabavlja proti mestni upravi, ki je v rokah socialistov in proti socialistični vladi, katero so dosedaj podpirali krščanski socialisti. Opozicija proti vladi vodita krščansko socialni delavski desident Orel s svojim »Volkssturmom« in pa nemško-nacionalni poslanec dr. Uösin. V očeh židovske žurnalistike, ki je postala po prevratu še močnejša, je vsak monarhist, kdor ni zadovoljen s socialistično-židovskim režimom. Sicer je pa Dunajčanu danes že vsejedno — ali republika, ali monarhija. Samo malo verjetno je, da bi prišli zopet Habsburžani na površje, ker so pri ljudstvu splošno obsovani. Tudi v Nemčiji nimajo Hohenzollernci toliko zaslobe, kakor se navadno pri nas misli. Verjetno je, da bodo v Berlinu poskušali zopet komunisti dobiti v roke vlado in šele po tem kratkem interregnumu bo zopet uvedena monarhija, ki bo združila pod svojim okriljem tudi Nemško Avstrijo. Toda Viljem in njegovi bodo težko kedaj zopet vladali, ampak v poštev bo prišla kaka druga nacionalna dinastija.

Sploh pa je centralna dunajska vlada brez moči ne samo nasproti deželam, ampak celo nasproti Nižji Avstriji sami, ako izvajamo Dunaj. Tirolci so prejšnji teden javno nastopili proti centralni dunajski vladi in se proti glasovom socialistov izjavili za široko zvezno državo popolnoma avtonomnih dežel: Govornik tirolske ljudske stranke je povdarjal na nekem shodu, kakor poroča »Reichspost«, da se ne dajo Tirolci od dunajske ulice komandirati. Isto razpoloženje vlada tudi v drugih kronovinah. Če se voziš proti Dunaju, te na štajersko-nižje avstrijski meji strožje preiščejo, kakor pa na jugoslovansko-avstrijski meji.

Nemško-avstrijska valuta je pod vsako kritiko. Državni bankrot je neizogiben. Državni tajnik za finance dr. Schumpeter je predložil dunajskemu kabinetu obširen

nacijski načrt. Vsak dan se vrše tozadevna posvetovanja. Sedaj so pričeli prodajati umetniške slike iz državnih galerij bivše cesarske hiše. Ustavili so izplačevanje kuponov z večerajšnjim dnevem, tako v državi sami, kakor v inozemstvu. Časopisi so že prinesli vest, da bo vlada te dni proglasila državni bankrot. Vlada je sicer to vest demantirala, toda finančni krogi vzdržujejo to vest. Na Dunaju napovedujejo, da bodo te dni skrhali krušno kvoto, da bodo živila podražila itd. Drž. proračun izkazuje naravnost strašen primanjkljaj. Kje dobiti kritje? Za češko krono plačujejo dve nemško-avstrijski kroni in še več. (Opozorjamo našo javnost, naj bo oprezna pri čeških žigih — znamkah — ker jih je zelo veliko ponarejenih. Tudi Čehom se žigosanje — kakor priznavajo sami — ni posrečilo.) Jugoslovanska krona stoji danes višje kakor avstrijska, toda plačuje se različno.

Nacionalnega sovražstva proti Jugoslovanom danes Dunajčani ne poznajo. Vsak Jugoslov — če ima na Dunaju opravka — dobi dovoljenje za bivanje. Toda nesmrtno sovražijo Dunajčani Čeha. Saj ni čuda, saj je itak prav blizu Dunaja že meja čehoslovaške republike. A vendar morajo Dunajčani svojo jezo požirati, ker so popolnoma odvisni od Čehov glede dobave tako dragocenega premoga.

Italijani delajo tako v Nemški Avstriji — kakor na Češkem dobre kupčije — kakor se hvalijo sami. Te dni sem imel prihrko govoriti z nekim odličnim italijanskim zastopnikom tukaj na Dunaju. Rekel je, da mora med Jugoslavijo in Italijo odločiti meč — in to čimprej in sigurno — tako je povdarjal. In tako je mnenje pri vseh oficijalnih italijanskih krogih. Ko sem ga opozoril na kvarne posledice jugoslovanskega gospodarskega bojkota za Italijo, mi je odgovoril, da Italijani ne potrebujejo Jugoslavije, ker imajo dovolj dobre kupčije z Nemško-Avstrijo in Češko. Ko sem mu omenil, naj se preveč ne zanašajo na Češko, in ko sem ga opozoril na dr. Kramarjev govor, ki ga je ta govoril te dni ob svoji vrnitvi iz Pariza in v katerem je namenoma prezrl Italijo, mi je italijanski zastopnik smehljaje stisnil roko in mi dejal, da sem prevelik optimist, češ, »Italijani bolje poznajo Čeha.«

Nemško-avstrijsko časopisje se razpisuje obširno zadnje dni o italijansko-jugoslovanskem sporu glede Reke. D' Annunzio opisuje kot klaverna Don Kihota. Lahko trdim, da so Nemci v tem sporu bolj s srcem z nami, kakor pa z Italijani. Seveda niti primerjati ne moremo Nemcev s Francozi, n. pr. s francoskim »Tempsom«, ki se še vedno z vsemi silami zavzema za italijansko Reko.

Omenim naj pri tej priliki, da člani tukajšnje italijanske misije smrtno sovražijo Francoze in da jih smrtno sovražijo tudi druga oficijelna Italija. O naših notranje-političnih dogodkih je nemško-avstrijska javnost malo, ali nič poučena, kar nam je v toliko v prid, v kolikor bi nam poznavanje naših zavoževalnih parlamentarnih razmer ne dvignilo ravno ugleda, kar nam je pa v mnogih drugih ozirih v škodo.

Fr. Sv.

Organizacija neodrešene domovine.

Ljubljana, 5. oktobra 1919.

V nabito polni dvorani zborujejo danes begunci in begunke. Shod je posebno važen zato, ker se je na njem ustanovila nadstrankarska organizacija, narodni svet, ki si stavlja pred vsem nalogo, da vodi

pokret za povrnitev Jugoslaviji tistih lepih primorskih pokrajin, ki so nam jih ugrabili Italijani.

Otvoril je zborovanje in je bil izvoljen soglasno za predsednika shoda dr. Vodopivec, ki je poudarjal, naj Primorci ne obupujejo, ker mora zmagati pravica, četudi ne na mirovni konferenci, toda zmagala bo le, če bomo pošteno, če bomo delali in vsi izvrševali svojo dolžnost.

V imenu demokratske stranke je pozdravil zbor dr. Puc, za soc. dem. stranko pa dr. Lončar.

Nato je poročal dr. Krmpotič iz Pulje o važnosti jadranskega vprašanja, naglašajoč, da se mora obnoviti stari sijaj. Govornik je zahteval skupnost v obrambo naše ogrožene zemlje.

Drugi govornik Merljak: Med vojsko je narod mirno prenašal svojo usodo; danes je razočaran in razdražen, ker ni človeka, ki bi se za njega zanimal. Nastopil je proti izselitvi Goricanov in rekel, če se že kdo mora izseliti, da se mora gledati na to, da ne pride v roke oteruhom, da se mora poskrbeti izseljencem za zemljo, orodje, šolo. V naši državi biva zdaj 25.000 beguncev. Govornik se je pečal nato z neprilicami in nenaklonjenostjo oblasti do beguncev. Ostro je ožigosal, da je našlo ugodna bivališča v Sloveniji in na Hrvaškem 100.000 vojakov, a begunci morajo prebivati v podstrešjih, barakah in v železniških vagonih. Skrbj naj se za podporo mladini; niti ena begunska sirota in vdova ne bi smela jokati. Žginiti morata osornost in zbadljivost do beguncev.

Dr. Fornazarič je izvajal med drugim: Do prevrata je šlo za to, da se je skrbelo za materialno stanje beguncev, po prevratu je postalo begunsko vprašanje tudi politično vprašanje in danes moramo skrbeti za to, kako bomo našo domovino rešili. Celo naši zastopniki zastopajo pred vsem interese svojih strank; vsak imej svoje svetovno prepričanje, toda vprašanje neodrešene domovine se obravnava nad strankarsko. Kaj se je do zdaj storilo? Delala je pisarna za zasedeno ozemlje, toda ker ni mogla sama izpolnjevati vseh dolžnosti, se je ustanovil begunski svet. Poučarjati moram, da kamor se je obrnil, ni dobil zmisla; tudi tam doli v centru ni bilo zmisla za to vprašanje. Za naše ljudi ne zahtevamo podpore, da naj se jim marveč prilika do dela in preživljenja. Ustanovil se je poznejši odbor za zasedeno ozemlje, ki ima pravkar izvesti veliko nalogo. Na stotine dijaštva je zdaj na cesti; obljubili so nam vse, toda storilo se je malo za nje, le mesto Ptuj je sprejelo nad 50 naših dijakov. Vsakemu vojaku naj se omogoči možnost študiranja. Kdo bo obnovil po vojski zemljo od Jadrana do Triglava? Stotine naših ljudi čakajo, da se morejo vrniti na svojo zemljo, kjer pa najdejo le porušene domove. Silno važno je stanovanjsko vprašanje in stanovanjske krize ne smemo povečati. Narodni svet mora biti najvišje vodstvo vsega našega ozemlja, katerega so zasedli Italijani. Izključena mora biti v njem vsaka strankarska posebnost. Narodni svet naj nadaljuje delo dosedanjih odborov v Ljubljani, v Ptuj, v Celju in v Mariboru. Član narodnega sveta je vsak, ki je pribežal in ki je imel prej domovanje v zasedenem ozemlju. Organizacija bodi od spodaj gori! 10 beguncev naj zbere svoje ga zaupnika v okrajni odbor, ki naj izvoli delegate za plenum, v katerega spadajo tudi državni in deželni poslanci iz zasedenega ozemlja. Plenum naj izvoli vodstvo narodnega sveta. Potrebujemo sredstev, da bo naša organizacija mogla z uspehom delovati. Ves narod zbira sredstev za njo. Vsak naj si naloži za njo narodni davek.

Špilja v Jugoslavijo, ker sta begunca in ne moreta čakati dovoljenja z Dunaja. Priporočamo, da se jih kot slovenska rojaka pustijo v lastnem delokrogu preko meje v Špiljah. Podpis: Dr. T. (Vse v samoslovenskem jeziku!)

»Tako! Kaj se to pravi? Kako bosta pa v Lipnici (Leibnitz) skozi prišla, ker tam vse potnike brez izjeme z ozirom na potne liste kontrolira in strogo revidira žandarmerija? Jaz ne vem, če vaju bodo skozi izpustili?«

Tako in slično je ugibal gospod zastopnik Jugoslovancev v Gradcu. Jaz sem mu rekel, da korajža velja, nekaj morava tudi riskirati, vagati — in srčnemu, pogumnemu človeku se posreči vse. Krepak »rokostisk« gospodoma v slovo in zahvalo — in midva že sediva v tramvaju — zibajoč se proti glavnemu kolodvoru — zopet brez vsake legitimacije v žepu! Želiva imeti vozne listke do Špilja, a dobila sva jih samo do Ehrenhausna; dotični vlak je vozil samo do imenovane zadnje nemške postaje. Zopet naju je pri teh mukah polil mrzli potni curek, kajti še vedno se lahko vjameva v nemške klešče ali se celo nasadiva nehote na kake bajonete. Vstopimo. Okrog poldne se zaziblamo in oddramo proti — Lipnici. Skrbelo naju je in skoro nisva mogla nič pri miru sedeti. Kaj bo? Kaj, če naju v Lipnici ali Ehrenhausenu čaka nemški pozdrav — brzoglav iz Gmünd in nas morda sprejmejo angelji varuhi, okipčani samo z eno perutnico, v svoje

Vse organizacije naj se postavijo v to službo: izobraževalna društva, Orel, Sokol, Ciril Metodova družba, Straža! (Viharno pritrdjevanje. Ploskanje.)

Inženir Ružič: Mala Srbija je strmo-glavila orjaka Avstrijo in Nemčijo, Jugoslavija more odrešiti Primorje, kakor hoče. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Ravnatelj koresp. urada Prunk nato prebere resolucije, ki se soglasno odobro.

Sprejete resolucije se glase: Begunci in izseljenci iz Primorske ter notranjskih in koroških delov zasedenih po Italijanih in Nemcih, zbrani dne 5. oktobra 1919 na javnem shodu v veliki dvorani hotela »Union«, so sklenili sledeče resolucije:

1. Oduševljeno pozdravljajo ujedinjenje troimenskega jugoslovanskega naroda v samostojni državi SHS in naglašajo v svojem in v imenu svojih še neodrešenih sobratov iz Primorske, da hočejo vsikdar in povsod nastopati kot zvesti jugoslovanski državnotvorni element, ker želijo čimprej in čimbolj konsolidacijo svoje ujedinjene in samostojne države, pozivljajo vlado in jugoslovansko mirovno delegacijo, naj do skrajnosti ščitijo vsa od Jugoslovancev naseljena ozemlja in zahtevajo, da se določi za vsa od Italijanov in Nemcev zasedena sovska ozemlja ljudsko glasovanje. V očitel sedanjemu položaju v zasedenem ozemlju svečano protestirajo proti krivičnemu in brezobzirnemu ravnanju, kateremu so s strani Italijanov podvrženi naši sorojaki v zasedenih krajih, protestirajo pa tudi proti podvzetju neodgovornih italijanskih elementov, ki brez zadostnega odpora prizadevajo uradnih krogov skušajo prejudicirati rešitvi reškega vprašanja.

2. Uvažuje težavni zunanji in notranji položaj naše nove države, obsojajo strastno, skrajno strankarsko politiko narodnih predstavnikov v Belgradu, ki spravlja obstoj in konsolidacijo države in uspešno zaščito ogroženega ozemlja in njega prebivalstva v skrajno nevarnost, smatrajo za dolžnost narodnih predstavnikov, ki zastopajo zasedeno ozemlje, tudi če so dobili svoje mandate od posameznih strank, da se izogibajo, sledeč vzgledu prebivalstva v zasedenem ozemlju, vsakega strankarskega boja in jih zato pozivljajo, da se združijo v svojo posebno parlamentarno organizacijo v varstvo interesov tega ozemlja in njega prebivalstva doma in na tujem, ker le v tem slučaju bode prebivalstvo zasedenega ozemlja in begunci ter izseljenci imeli zaupanje do svojih poslancev.

3. Obžalujejo neprimerno razumevanje in omalovaževanje, ki so ga dosedaj pokazali merodajni vladni faktori in narodni zastopniki za begunsko vprašanje, čegar posledica je nepopolna in nezadostna ureditev tega vprašanja, zahtevajo od imenovanih faktorjev večje in popolnejšega varstva interesov beguncev in izseljencev, povdarjajo važnost uspešne ureditve stanovanjskega in aprovačnega vprašanja, kakor tudi ureditve službenega razmerja uradnikov in delavskih pogojev delavstva, pričakujejo sistematičnih ukrepov glede izseljevanja in naseljevanja beguncev, posebno poljedelcev in delavcev, nadalje točnih nakazil begunske podpore ter popolne zaščite in preskrbe invalidov, begunskih vdov in sirot ter v obče begunskih otrok, naglašajo skrajno potrebo intenzivne skrbi za begunsko dijaštvo, potem ustanovitve dijaških kuhinj in dijaških konviktov ter nakazila zadostnih dijaških podpor in pozivljajo, da vlada in mirovna delegacija zastavi ves svoj vpliv pri sklepanju mednarodnih dogovorov za ureditev odškodnine za vojne poškodbe in za obnovo po vojni razdejanih posestev. Nujno

je potrebno, da prevzame varstvo in zaščito beguncev čimprej posebni samostojni urad pri deželni vladi v Ljubljani in pri centralni vladi v Belgradu.

4. Neizogibna potreba je enotna organizacija beguncev in izseljencev iz zasedenega ozemlja. V to svrhu se ustanovi v prvi vrsti po demokratičnih in strogo medstrankarskih načelih »Narodni svet«, ki naj bo zastopstvo in predstavništvo vseh beguncev in izseljencev jugoslovanskega Primorja v političnih, gospodarskih in kulturnih zadevah in zagovornik interesov neodrešenih krajev in njihovih prebivalstva. Za pripravljanje načrta »Narodnega sveta« se izvoli odbor devetero članov, ki naj najkasneje v enem mesecu pripravi posameznosti in predloži načrt v odobrenje in izvedbo.

Topla in nujna želja vseh beguncev in izseljencev je, da že obstoječa društva, kakor CMD družba, »Straža«, izobraževalna društva in organizacije Sokolov in Orlov in slična, h katerim naj marljivo pristopajo tudi primorski begunci in izseljenci, spremene primerno zahtevam sedanjega narodnopolitičnega položaja svoj delokrog in se postavijo v polnem obsegu v službo narodne obrambe.

Pripravi naj se vsesplošna narodna organizacija, ki bo skrbela za kulturno in gospodarsko povzdigo ter za zbližanje in združitev vseh delov troimenskega naroda in ki bo širila zavest in zanimanje za naše zasedene kraje in njih prebivalstvo. Taki organizaciji, ki naj bi se razširila po vsej državi SHS, naj bi pristopili vsi Jugoslovani brez razlike vere, stranke in bivališča.

Za propagiranje idej, začetnih v predstojajočih sklepih, naj se po možnosti čimprej ustanovi lastno glasilo, četudi začetkom le tednik, ki bo zastopal interese beguncev in izseljencev, pojasnjeval v javnosti njih razmerje ter služil kot vez med posameznimi člani in faktori begunskih organizacij.

Za vse gornje namene in potrebe naj se vsestranski nabirajo prispevki za obrambni in tiskovni sklad.

Brandtner zahteva, da mora biti tudi Koroška v narodnem svetu zastopana, ker na Koroškem ne prepustimo Nemcem niti enega našega človeka.

Karel Budin: Vsak Slovenec, vsak Hrvat in Srb mora biti član naše organizacije. Begunstva mora biti konec, mislim, da se bomo kmalu vrnili domov.

Begunec C. s krepkimi besedami pozdravi zbor.

Zbor pozdravi Vahtar iz ljutomerskega kota, »kjer nemčurski uradniki postopajo grdo z nami. Preganjajo in zatirajo nas. Apeliramo na vladne kroge, da izčisti tiste gnile uradnike, ki so grobokopi naše Jugoslavije.

Dnevni red je izčrpan; ob tričetrt na 13. uro zaključil shod predsednik dr. Vodopivec, katerega je zbor soglasno izvolil za predsednika Narodnega sveta za neodrešeno domovino.

Zbor se je končal s himno »Lepa naša domovina«.

Drugo zborovanje prek-murskega sosveta.

To zborovanje se je vršilo 2. oktobra t. l. v prostorih prejšnjega uradniškega kazina v hotelu Dobraj v Murski Soboti.

Prišlo je nad 60 članov sosveta in več zastopnikov ljutomerskega okraja. Kot zastopnik Deželne vlade v Ljubljani se je udeležil zborovanja poverjenik za social-

krutega nemškega žendarja, ki bo čisto hladnokrvno rekel: prosim, z menoj in nama morda celo kake »železne vojne zapestnice« nataknil (ovil) okoli rok.

Iz te neprijetne meditacije naju je zbudil proti Wildonu nek protestantski misijonski pastor, ki je nenadoma stopil v naš vojni oddelek in v istem hipu že ponujal, bolje vsiljeval občinstvu drobno knjižico: »Sind wir noch Christen?« Von Gottlob Werner, Missionsvorsteher, Graz, 1919. Selbstverlag. (Smo že kristjani? Spisal Gottlob Werner, misijonski predstojnik. Gradec 1919. Samozaložba.) Da bi kako sumno občinstva radi najinega nacionalizma razpršil in vodil eventualno pozornost napram nama, ker se je z nama v istem vozu vozil tudi nek nemški orožnik, sem hitro kupil kar dve brošuri in eno usilil tovarišu Renkotu. Takoj sva začela navidez z velikim zanimanjem brati to čudno mešanico in kolobocijo iz sv. pisma, ki je bila nagromadna v tej knjižici. V prebiranju in študiranju imenovane brošure obstane vlak in zadoni rezek glas sprevednikov: Leibnitz! Hitro pokukam pri oknu ven, če je kaj veliko žendarjev na kolodvoru? Hvalo Bogu in svetemu Ekipeditu, zapazil sem samo dva, ki pa sta bila čisto mirna in ni bilo videti na njih kakih znakov, da hočeta kake »tičke loviti. Sedem nazaj in rečem po tiho tov. Renkotu: »Brez skrbi! Vse mirno! Nič ne bo hudega!«

(Dalje.)

LISTEK.

Narodni „Križev pot“ koroških Slovencev.

Piše dr. Val. Rožič.

(Dalje.)

Jugoslovanski zastopnik g. nadsvetnik dr. Toplak me je jako vljudno sprejel, ravnotako tudi drug gospod, mislim, da je bil po rodu Hrvat. — Razložil sem jima na kratko najino zgodovino, tov. Renkota sem pustil zunaj ter prosil za legitimacije. — Toda zastopništvo SHS v Gradcu ne sme izstavljati v lastnem delokrogu nobenih legitimacij. Ono potne liste samo kontrolira in revidira z ozirom na vrednost in verodostojnost ter jih potem priporoča ali zavrne in pošlje v potrjenje — v Belgrad oziroma na Dunaj. Razlagal sem gospodoma moj načrt. Nazadnje, ko nama zastopništvo pod nobenim pogojem ni moglo dati kake legitimacije, smo našli na moj predlog sledečo kompromisno formulo: Zastopništvo SHS nama da neko priporočilo za jugoslovansko obmejno strazo v Špilju.

Priporočilo se je glasilo tako-le:

»Gospoda dr. Valentin Rožič in Jože Renko sta se oglasila pri našem zastopništvu in prosila, da se jih nujno pusti preko

varno okrilje in naju »zaključijo« v kako temnico, iz katere ne bo izlepa rešitve.

Pazljivemu bralcu — zasledovalcu najinega križevega pota — moram na glas povedati, da sva se v Gradcu znebila prvega dela narodnega greha — nemških plavic. Na zastopništvu SHS sva jih pometala proč — zopet iz gotovih varnostnih razlogov, kajti nevarnost je bila, da bi naju v Gradcu na ulici ali železnici srečal kak zgubljen slovenski rodoljub, ki bi naju spoznal in nevede za najino »begunstvo« in romantično romanje in težaven položaj morda začel naglas kričati nad menoj: Kaj pa ti, Rožič, s plavicami po Gradcu šariš? Ali si postal odpadnik ali kaj, ali se ti blede? In to bi znalo biti usodepolno za naju v zadnjih trenutkih. — Zato: doli z nemškimi »pezdecji!«

12. Iz Nemškega Gradca v Jugoslavijo.

Tako sva sedela kot dva zgrevana grešnika, premišljevala vsak zase, kakli bosta zadnji dve postaji najinega križevega pota. Posebno tovariš Renko je bil čisto obupan. Kaj, če naju v zadnjem trenutku zalotijo, ko sva že tako blizu najinega cilja — ljube Jugoslavije. To niso bile prijetne, zabavne misli in sladka čuvstva. Mrzlična nervoznost se naju je vidno polotevala in zdelo se mi je, da imava nekako motne, steklene oči. Nemirno so švigali najini pogledi zdaj na to, zdaj na ono stran. Za vsakim kotom in vrati sva videla (v domišljiji) osornega, resnega,

no skrbstvo, g. Prepeluh z dvema poročevalcema.

Na dnevnem redu so bile točke, katere so bile že objavljene v časopisu.

Civilni komisar Lajšič pozdravi navzoče in se posebno zahvaljuje zastopniku deželne vlade. Naglašal je, da naj ljudstvo samo odloča o svoji usodi in da je zaradi tega sklical sosvet, ki naj pove svoje mnenje in odloči o vseh nujnih zadevah, ki se tičejo uprave in drugih važnih zadev naše lepe nove dežele.

Pred prehodom na dnevni red je pozval navzoče, naj našemu častitemu vladarju kralju Petru in regentu Aleksandru zakličejo trikratni živijo. Pozivu so se navzoči navdušeno odzvali.

K prvi točki dnevnega reda poroča civilni komisar, da so se na zahtevo ljudstva odstranili vsi notarji, znani mažaroni in hujšaki proti Jugoslaviji.

Ker bi seja sosveta predolgo trajala, ako bi se v seji sami pretresovali, ali in kateri nanovo določeni gerenti naj ostanejo na mestu, stavi civilni komisar predlog, naj se imenuje poseben odsek, ki naj preišče, so li zanesljivi rihtarji ali naj se nadomestijo z drugimi.

Ti pregledani sezname rihtarjev se bodo poslali potem deželni vladi v potrjenje. Stavljeni predlog se sprejme z izpremembo, naj se imenujejo štirje taki preiskovalni odseki, ker ljudje iz raznih krajev bolj poznajo nastavljene gerente in torej lažje stavijo predloge. Nato so se izvolili predlagani odseki, ki imajo dokončati svoje delo do prihodnjega četrtka.

K drugi točki dnevnega reda je poročal civilni komisar, da je sedaj civilna uprava tako urejena, da tvori vse Prekmurje eno pokrajino z enim civilnim komisariatom, ki ima svoj sedež v Murski Soboti. Za prebivalce, ki imajo blizu v Dolnji Lendavi, se je nastavil v Dolnji Lendavi zastopnik civilnega komisarja dr. Kočar, ki ima svoj urad v prejšnjem mažarskem okrajnem glavarstvu. Vse občine Dolnje Lendave naj se izjavijo, ali bo zahajalo njih prebivalstvo v Mursko Sobotu ali v Dolnji Lendavo, da ne pride do kakih zmešnjav. Da pa prebivalstvo okrog Sv. Jurja, Križevca, Dolnjih Dolenec itd., ki bi imelo v Mursko Sobotu predolgo pot, lažje občuje s civilnim komisariatom, predlaga civilni komisar, naj se vsak mesec, in sicer ob četrtkih v Cankovi in v Križevcih vrše uradni dnevi, h katerim pride civilni komisar sam ali njegov zastopnik. Vsi člani sosveta so se strinjali s to ureditvijo uprave in izrazili željo, naj se ti uradni dnevi ne vrše ne samo enkrat, ampak dvakrat na mesec.

K točki 3. poroča civilni komisar, da so se, ker so bili notarji odstavljani, naprosili župnijski uradi (katoliški kakor evangelijski in židovski), naj vodijo še naprej matrike, in sicer rojstne, mrtvaške in poročne. Vsi člani sosveta so s to provizorno ureditvijo zadovoljni in prosijo, naj jo višja oblast potrdi.

K točki 4. poroča civilni komisar, da je v Prekmurju bil do sedaj dovoljen samo civilni zakon, ki se je moral skleniti pred notarjem. Ker notarjev ni več, je on začasno odredil, naj se sklepajo zakoni v cerkvi, in sicer vsak po svoji veri. Tudi tej ureditvi so pritrdili vsi člani sosveta in obenem izrazili željo, naj se civilni zakon več ne dovoli, ampak naj se sedaj v Jugoslaviji veljavni zakon raztegne v popolnem obsegu tudi na Prekmurje.

K točki 5. (šolstvo) poroča civilni komisar, da je ogrska vlada na tem polju najbolj zanemarjala svoje delo, sicer pa ji moramo biti za to delo hvaležni, kajti ko bi ona poprej začela tako sistematično gojiti mažarsčino, kakor se je to zgodilo v zadnjem času z ustanovitvijo večjega števila šolskih vrtec s popolnoma mažarskimi učiteljicami, danes ta posvet ne bi imel prilike, se posvetovati o šolstvu v Prekmurju, kajti Prekmurje bi bilo med tem postalo že popolnoma mažaronska pokrajina.

Nadalje poroča on, da je višji šolski svet že potrdil stavljeni predlog, naj se ustanovi za Prekmurje okrožni šolski svet in naj se pokličejo v ta sosvet najboljše moči, ki bodo imele nalog, urediti vse šolske razmere (šolskih moči, šolskih poslopj, plače, kateri jezik naj se poučuje itd.) Prekmurja. Nato je bil izvoljen sosvet za ureditev šol, kateremu pripadajo civilni komisariji za Prekmurje, od deželne vlade imenovani šolski nadzornik za Prekmurje, dr. Pavel in 14 drugih članov, večinoma duhovnikov, učiteljev in domačinov iz Prekmurja.

Nadučitelj Cvetko iz Vučje vasi, ki je imel od višjega šolskega sveta nalog, da pregleda v Prekmurju vse šole in prouči vse šolske razmere, poroča:

V Prekmurju sta bili do zdaj dve meščanski šoli in 89 ljudskih šol. Srednje šole ali učiteljske do sedaj v Prekmurju ni bilo; inteligenčni naraščaj se je moral torej izobraževati v tujini. Ljudske šole so konfesionalne, to je katoliške in evangelijske, nadalje državne vaške, ena mestna ljudska šola v Soboti in ena židovska v Dolnji Lendavi. Vse te šole imajo skupaj 177 razredov, obiskuje jih pa približno 13.740 otrok. Šolska poslopja so večinoma lepe,

moderne zgradbe, najti pa je tudi nekaj šol, ki sličejo skoraj hlevu. Vse starejše šole so od zunaj in od znotraj nujno potrebne popravila. Dve državni šoli sta ostali med vojsko nedozidani. Nekatere šole oziroma razredi so bili najeti v zasebnih poslopjih. Ker je letošnjega leta potekla namena doba, je lastnik hiše vrgl šolo krajz malo ven in se naseil notri sam; take šole so sedaj takorokoc na cesti.

Šolski vrtni, katerih je mažarska vlada ustvarila 15, so večinoma zancmarjeni; samo en šolski vrtec ima lepo drevesnico, in sicer v Kūpsincih. Pač pa imajo mnogi šolniki lepe sadovnike. Umno čebelarstvo se je pri šolah gojilo vse premalo. Vzorna čebelarja sta Benkovič v Dokležovju in Titan v Kūpsincih.

Učni jezik v šolah, kjer prebivajo Slovenci, bodi slovenski, ozirati se je treba na prekmursko narečje.

Učitelji mažarske narodnosti, ki ne znajo nič slovenski (to je niti tukajšnjega narečja), so za bodočnost na šolah v Prekmurju neporabni in naj jih torej višji šolski svet odslovi. Vsi v Prekmurju rojeni oziroma vzgojeni učitelji in oni druge narodnosti, ki so večji jezika prebivalstva, pa naj se pridržijo v službi na dosedanem mestu ali se pa po potrebi premestijo.

Odslovlilo se bo najmanj 70 učiteljev. Ogrov, izprijenjenih mest pa pride v poštev okoli 100; učitelji iz Slovenije, zlasti »Prleki«, naj bi se nemudoma pobrigali za eno ali drugo mesto v Prekmurju.

Ker je skoraj pri vsaki šoli gospodarsko poslopje, hlev za govedo in svinjak, nadalje obsežen vrt in večji ali manjši kos zemljišča (od 1 do 50 oralov), zato bi poleg dnevnice živeli tukaj v prav ugodnem socialnem položaju. Tudi ljudstvo je v obče dobrosrčno, prijazno in pošteno.

V Murski Soboti se ustanovi še to jesen gimnazij in meščanska šola s slovenskim učnim jezikom. Šolsko leto in pouk na ljudskih šolah se prične 1. novembra, ako ne bo posebnih ovir.

Pouk na ljudskih šolah se je v vojnem času zelo zanemaril. Nahajajo se tudi šole, na katerih zadnja štiri leta sploh ni bilo nikakega pouka. O načinu prevzeta ljudskih (katoliških, evangelijskih, občinskih in državnih) šol, nadalje glede prevzeta učitelstva bo treba temeljitega predpisa, preden se ukrene kaj definitivnega. Ker pa se je itak že ustanovil okrožni šolski svet za Prekmurje, bo pač njegova najvažnejša naloga, da se poglubi v ta vprašanja in stavi višjemu šolskemu svetu konkretne predloge. Ker je poročevalec itak član tega sosveta in ker je temeljito preučil teške razmere v Prekmurju, bo imel še priložnost, nasvetovati, kar bo potrebno.

K tej točki se je oglašilo več govornikov in videlo se je, da vlada za šolstvo med Prekmurci splošno zanimanje. Večina govornikov je posebno zahtevala, da se poleg književne slovenščine vedno jemlje ozir tudi na prekmursko narečje in da se naj pridržijo tudi nekatere v prekmurskem narečju pisane knjige.

Zaradi meščanske šole, kmetijske šole in gimnazije, se ni posebno razpravljalo, ampak prepustilo se je to delo okrožnemu šolskemu svetu za Prekmurje.

Prihodnja točka dnevnega reda je bila socialna skrb v Prekmurju. Na prošnjo civilnega komisarja je k tej točki poročal g. poverjenik iz Ljubljane sam. Obljubil je, da se bo zaradi izplačila invalidnih penzij, vzdrževalnih prispevkov v najkrajšem času potrebno ukrenilo, obljudil nadalje, da se ustanovi za Prekmurje posebna bolniška blagajna.

K točki višja duhovska oblast je poudarjal civilni komisar, da je najnujnejša potreba ljudstva, da se ustanovi, kakor na Koroškem, tudi za Prekmurje en vikarijat, katerega vodi zanesljiv Slovenec. Sedanja delitev v dva vikarijata, katerima načelujeta mažaronska duhovnika, ni ne v prid ljudstva in ne v prid države.

Jako živahna je bila debata pri točki: mosti preko Mure in železnica. Prekmurje ima sedaj samo dva izhoda, enega v Radgona, drugega v Dolnji Lendavi. Ako pa Radgona odpade, je ves gornji del Prekmurja brez vsake zveze z Jugoslavijo, ker dosedanji brodi čez Muro v jeseni, pozimi in spomladaj sploh le redkokdaj vozijo zaradi prevelike vode. Prekmurje rabi, in sicer v najkrajšem času, nov prehod čez Muro in kot takega predlaga civilni komisar, most čez Muro pri Veržeju. Gospod Kukovec iz Ljutomerja naznanja, da je vojaška oblast obljubila zgraditi v najkrajšem času tri pomožne mostove čez Muro, in sicer pri Gor. Radgoni, oziroma pri Radencih, pri Veržeju in pri Moti. Veliko vode bo še preteklo po strugi Mure, preden bomo dobili novo železnico čez Muro, treba je torej skrbeti, da prvič takoj dobimo en most in drugič da skrbimo, da zadeva zaradi zgradbe železnice ne zaspi, ampak ostane vedno v ospredju. Po mnenju govornika pride za železniški most edino le v poštev kraj pri Veržeju, toda ne zveza z Veržejem, nego z Ljutomerom z nadalj zvezo s Čakovcem, Zagrebom in Reko. Vsaka druga železniška zveza ima le lokalni značaj in bi nikdar ne prišla do izvršitve. Temu predlogu oporeka g. Maurič,

nadučitelj v Gornji Radgoni, ki je mnenja, da le železnica Murska Sobotu—Gornja Radgona—Ptuj—Rogatec—Novo mesto—Reka ima bodočnost. Sodnik g. Fric iz Sarajeva, doma iz okolice Veržeja, se zavzema za železnico Murska Sobotu—Beltince—Veržej—Križevci—Sv. Lenart—Maribor.

Na predlog civilnega komisarja se izvoli železniški odsek, ki ima nalog, ukreniti vse potrebno zaradi najnujnejše postavitve vsaj enega mostu čez Muro pri Veržeju in soglasno z drugimi železniškimi odbori preučevati razmere zaradi zgradbe železnice čez Muro.

K točki aprovizacija Prekmurja naznanja civilni komisar, da je razen onega prebivalstva, ki nima žigosanega denarja, celo Prekmurje preskrbljeno s soljo, sladkorjem, vžigalicami in tudi deloma z moko in mastjo. Sedaj obstajajo tri skladišča za živila, iz katerih se daje blago na debelo, in sicer v Cankovi, Murski Soboti in Dol. Lendavi. Prišel je že tudi sladkor za oktober in se bo pričelo z izdajanjem tega sladkorja že ta teden. Ker so ostale do sedaj vse prošnje zaradi nakazila tčbaka brezuspešne, prosi civilni komisar navzočega poverjenika za socialno skrbstvo, naj on posreduje pri deželni vladi oziroma pri pristojni oblasti, da se duhan v najkrajšem času nakaže.

K zadnji točki izjavlja poverjenik za agrarno reformo v Prekmurju, g. A. Strekelj, da je bila večina zemlje, ki jo posedujejo sedaj razni grofi, nekdanj kmetjska last in zato ima kmet pravico, da jo zahteva nazaj. Kako naj se izvrši razlastitev, določi poseben zakon. Za sedaj so veljavne ministerialne odredbe, ki določajo, kako je dati zemljišče veleposesnikom v najem. Po teh naredbah sme imeti veleposesnik toliko zemlje, kolikor jo zamore obdelati s svojo družino in posli. Bolj natančno bo poročal poverjenik agrarne reforme na raznih shodih, ki jih priredi in kjer bo mogel slišati tudi ljudsko mnenje. Na teh shodih se bodo izvolili za vsak kraj posebni odbori, ki bodo pomagali poverjeniku pri težkem delu, da se razlastitev in razdelitev zemlje pravično izvrši.

Nato se je zaključilo zborovanje, na katerem je vladalo v vsakem oziru soglasje in navdušenje za smoteno delo, da se uredi razmere v Prekmurju.

Protestni shod.

Razkritja o korupciji z izvoznici se nadaljujejo.

Dne 4. t. m. se je vršil ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union protestni shod Zveze jugoslov. železničarjev, društva javnih nameščencev, zaveze jugoslov. učitelstva in narodnosocialnih delavcev. Shod je otvoril predsednik Z. J. Ž. g. Deržič, pozdravil g. župana dr. Tavčarja in takoj nato omenil, da deželna vlada ni smatrala za potrebno, da bi poslala svojega zastopnika, kar je vzbudilo splošno ogorčenje. Predsednik društva javnih nameščencev g. Lilleg je v kratkih besedah naslikal bedni položaj, v katerem se nahaja uradništvo in delavstvo. Poziva vlado, da še pred 12. uro ukrene vse potrebno, da ne pride do neljubih dogodkov.

Gospod Deržič je referiral nato o uvozu in izvozu blaga iz naše države. Odkril je naravnost gorostasno korupcijo pri izdajanju izvoznice za eksportno blago. Izvoznice izdaja Centralna uprava v Belgradu v okrilju trgovinskega ministrstva. Po kompenzacijski pogodbi, koje besedilo doslej še ni bilo nikjer uradno objavljeno, sklenjeni med našo državo in avstrijsko republiko, bi se smele izdajati izvoznice le proti nabavi kompenzacijskih potrebščin v Avstriji. Take izvoznice bi se smele izdajati le do 2. septembra t. l. potem ne več. Zgodilo pa se je, da so bile izvoznice tudi pozneje izdane, in sicer od Centralne uprave v Belgradu, na katerih je bilo označeno zgornaj na levi: »Izven kontingenta«, spodaj v besedilu pa »kompenzacijsko blago«. Na ta način so verižniki dobili veliko izvoznice in na podlagi le-teh izvozili veliko blaga iz naše države. Delniška družba »Impex« je kupila veliko krompirja za izvoz in ga faktično tudi izvozila že 5 vagonov v Nemško Avstrijo, Zadruga zveza za 1 vagon. V Italijo je poslala socialistično-kapitalistična Vojska zveza s pomočjo deželne vlade 1 vagon jajc proti kompenzaciji v cementu. (Splošno ogorčenje!) Že prej je šel tudi 1 vagon jajc v Trst, za katere je dobila deželna vlada baje manufakturno blago in ga razdelila neznano med koga. Po gorenjskih postajah in na ljubljanskem glavnem kolodvoru stoji polno s krompirjem natovorjenih voz, ki čakajo na izvoz. Ta kolosalni izvoz krompirja resno ogrožja redno in zadostno prehranjevanje Slovenije v sedanjosti in bližnji bodočnosti.

Zanimivo je pri vsem tem, da noče biti nibeđen kriv vsemu škandaloznemu izvoznemu početju. Centralna uprava v Belgradu pravi, da ona ni izstavila izvoznice, rečavno imajo pravilne štampilke in podpis vodje. Neposredno podrejena podružnica v Ljubljani tudi trdi, da ni izstavila teh izvoznice. Korupcijska oziroma odgovor-

nost se odklanja od vseh strani in vendarle so dobili verižniki izvoznice, najbrž pod roko.

Nato so bile prečitane resolucije, v katerih se zahteva ukinitve izvoza za Slovenijo potrebnih živil. Nadalje se zahteva stroga kontrola nad izvozom in uvozom od strani akcijskega odbora. Verižnikom je treba energično stopiti na prste. Cene vsemu blagu se morajo znižati. Ako vlada ne bo dala zadovoljivega odgovora, da se te resolucije udeležijo, bodo po preteku 8 dni v začetku imenovane organizacije z vzajemnim sodelovanjem same poskrbele, da se vse te zahteve izvedejo. Železničarji ne bodo niti enega vagona živil pustili preko mej Slovenije. Poštni uradniki ne bodo niti enega pisma in niti ene brzojavke odposlali naprej, kojih vsebina se bo nanašala na kupčijo z živila, ki jih sami robimo. Društvo javnih nameščencev bo solidarno podpiralo to akcijo, ker gre za občni blagor. V istem smislu se izjavita zastopnika učitelstva in narodno-socialnih delavcev.

Oglasi se še več govornikov k besedi, ki predlagajo prav radikalne recepte za odpravo vladajočih krivic. Potem se resolucije ob nabiti dvorani enoglasno sprejmejo, nakar se shod zaključijo.

Spočetka se je zdelo, da bo gospod Deržič popolnoma nepristransko vodil shod, vendarle se mu to ni posrečilo, ker tega pač ni hotel; saj je, kjer je le mogel, udaril po deželni vladi, ki je po njegovem mnenju sestavljena iz samih klerikalcev, ko ni kaj v redu. Popolnoma neosnovani so bili ti napadi, kajti dež. vlada more izdajati izvoznice le po izrecnem nalogu iz Belgrada. Iz teh napadov se da le posnemati, da protestni shod ni bil toliko naperjen zoper korupcijo z izvoznici kot pa proti dež. vladi. Nepomiljivo je sicer, kako da ni videl gosp. Deržič glavne krivce tam, kjer so, namreč v kapitalistično-socialističnih bratcih na ministrskih stolcih za prehrano in trgovino v Belgradu v osebah »demokrata« dr. Kramerja in socialističnega Bukšega. G. Deržiču smo jako hvaležni, da je posvetil z bengalično lučjo v to globoko mlakužo. Nikar pa naj ne misli, da bo to korupcijo odpravil z zabavljicami na nezmožnost napezevo in »deželno vlado po božji milosti«. Pozivamo odgovorna ministra v Belgradu, da pojasni misteriozno in škandalozno izdajanje izvoznice po centralni upravi.

Razdelitev zasedenega ozemlja.

LDU. Trst, 5. oktobra. »Il Lavoratore« priobčuje nastopno posebno brzojavko iz Rima od 4. t. m.: Iz oficijoznega vira prihajajo nastopne informacije o določitvi volilnih okrajev v odrešenem ozemlju: Vprašanje se je že popolnoma proučilo od kompetentnih uradov, definitivna rešitev pa bo padla, čim bodo določene meje. Ozemlja na Trentinskem in ob Zg. Adiži bodo tvorila eno samo provinco, ki bo normalno urejena, čim bo ratificiran mir z avstrijsko republiko. Glede Juljske Benečije pa se namerava priključiti Videmski provinciji Vzhodno Furlanijo in ustvariti iz ostalega ozemlja dve provinciji. Eventuelna aneksija Reke bi zahtevala ustanovitev tretje provincije.

K tej brzojavki dostavlja »Il Lavoratore«: Protestiramo že danes proti nameravani ločitvi Vzhodne Furlanije in Goriške od ostale Juljske Benečije, ker se hoče s tem le deliti narodne manjšine, da bi se jih lažje zatrla v volilnem boju.

Razna poročila.

Izjava poslanika Vesniča.

LDU. Lyon, 6. oktobra. (Brezžično.) — Jugoslovanski poslanik v Parizu Vesnič je izjavil v pogovoru s poročevalcem »Matina«, da je govorica o mobilizaciji v Jugoslaviji popolnoma neosnovana. Naša stvar, je dejal, je tako pravična, da v njeno obrambo ne potrebujemo mobilizacije, ker se vedno zaupamo mirovni konferenci. Naše mnenje je, da vrhovni svet nikakor ne more zapemarjati vprašanja, pri katerem gre ne samo za našo pravo, ampak tudi za čast in dostojanstvo velesil.

Wilsonova bolezen.

LDU. Pariz, 5. okt. (DKU.) Agence Havas je prejela brzojavko, ki pravi, da se je zdravstveno stanje predsednika Wilsona obrnilo na bolje.

Volitve na Francoskem.

LDU. Lyon, 5. oktobra. (DKU. Brezžično.) »Petit Parisien« poroča: V torek bo francoska vlada predložila poslanski zbornici zakonsko predlogo o volitvah za novo zbornico. Vsebina te predloge se določi definitivno v torek jutraj pri seji ministrskega sveta, ki se bo vršila v elizejski palači. Bistvene določbe so izdelane že sedaj. Vlada bo predlagala, naj se sedanja zbornica razide dne 30. novembra t. l., a volitve naj se vrše dne 9. novembra.

Politične novice.

— **Javen shod župljanov smleških dne 5. oktobra 1919.** Ugovor proti načrtu ljudskoškolskega zakona, kakor ga je izdelal »Prosvetni odbor« v Belgradu. Sklicatelj Martin Kerin pojasni posamezne točke tega načrta in pokaže njegovo krivico. Soglasno sprejmejo zborovalci stavljeno resolucijo: »Smleški župljani, zbrani na javnem shodu dne 5. oktobra, odločno ugovarjamo proti načrtu ljudskoškolskega zakona, kakor ga je izdelal »Prosvetni odbor« v Belgradu. Odklanjamo ga, ker je nedemokratičen, sovražen veri in Cerkvi ter krivičen staršem.

— **Zadnji blagoslov svobodomiselnih vlade.** Dokler je vodil prehrano dr. Korošec, je bila v redu, in če ni bila taka, kakor v mirnem času, je bila gotovo neprimerno boljša nego v katerikoli drugi sosedni državi. Od tistega dne pa, ko je prevzel ministristvo za prehrano hrvaški socialist Bukšeg in ministristvo za trgovino slovenski demokrat dr. Kramer, je prihajala prehrana v nered, dokler nam ni zadnji mesec celo krompirja zmanjkalo, ki ga dežela vsako leto toliko pridelala, da ga izvažala. Če bi se ta stvar dala zakriti, bi se gotovo bila zakrila, toda prazni lonci so preglasno pričali zoper gospodarstvo svobodomiselnega bloka. Tako je prišlo na dan, da ta svobodomiselná vlada sploh ni poznala deželnih potreb in zaloga, da je pa izdala izvoznice za tisoče vagonov krompirja raznim brezimnim verižnikom. Nujnejše so ji bile potrebe zasebnih trgovcev — zakaj neki? — nego potrebe ljudstva. Demokratični in socialistični časopisje se sedaj lovi sem in tja in dolži naše poslance pomanjkanja, kakor bi bili oni podpisali izvoznice, ki sta jih izdala Bukšeg in dr. Kramer. Svobodomiselni govorniki napadajo »papeževno nezmotljivost«, kakor bi bila ta kriva, če ni krompirja in če je vladni aparat pod vodstvom svobodomiselncev zagazil v močvirje korupcije! Tako hočejo prevpiti glas praznih loncev in speljati ljudsko nevoljo v — Rim! Pa to bo težko šlo. Več kot vse besede priča zoper svobodomiselnice korupcija in pomanjkanje, ki se je razvil pod blagodejnim vplivom njihove vlade. Naše ljudstvo si bo zapomnilo te svoje prijatelje za čas, ko bodo prosili njegovih glasov.

— **Skrivnosti.** Razni verižniki na Slovenskem imajo šumo izvoznice, o katerih nihče ne ve, kdo jih je dal. Osrednja vlada pravi, da jih ni ona dala. Človek bi torej mislil, da so izvoznice ponarejene, pa vendar niso ponarejene. Človek bi mislil, da bo kdo zasledoval posestnike teh izvoznice, pa jih nihče ne zasleduje. Kako je to mogoče, če jih osrednja vlada ni izdala, čeprav jih nihče drugi veljavno izdati ne more? To je skrivnost demokratsko-socialističnih ministrov. Za izvoznice noče biti nihče odgovoren, demokrati so dobili le dva krivca: papeževno nezmotljivost in »deželno vladno po božji milosti«, dasi nobena teh dveh ustanov doslej ni izdajala izvoznice. Neprodiren mrak korupcije obdaja svobodomiselnó ministristvo, vse zahteve po jasnosti so brezuspešne. Tem svobodomiselnim skrivnostim bo moglo napraviti konec samo ljudstvo.

— **»Domovina«, ti si kakor zdravilec!** »Domovina« bi hotela obdolžiti dr. Korošca, da je kriv vsega sedanjega prehranjevalnega nereda. Pri tem se dela še bolj nevedno, nego je treba šele dokazovati, in zamolčuje, da ni dr. Korošec dal nobene izvoznice, ker te oddaja le trgovsko ministristvo. To ministristvo vodi še vedno slovenski demokrat dr. Kramer.

— **»Samouprava« za spravo med Srbi in Hrvati v Bosni.** Nikjer v naši državi niso razmere med posameznimi plemeni tako napete kakor v Bosni. To je posledica bivšega podlega avstromadžarskega režima, ki je gospodaril tu prav po balkansko in izigraval plemu proti plemenu na naravnost zločinski način. Najžalostnejše je, da zlasti Srbi še niso vsi spregledali in spoznali, čegovo delo je bilo medsebojno sovraštvo in razni žalostni čini zadnjih 5 do 6 let, ki so s tolikim srdom prešinili brate te in one vere. Tako najdemo najzagrizenije srbske šoviniste, ki vidijo v Hrvatu vedno le svojega sovražnika in hlapca bivše Avstrije, ravno v Bosni. Ti Srbi s svojo »Srpsko Zoro« ne nehaajo dokazovati Hrvatov, da so bili v Avstriji poraženi tudi oni, da so v novi državi Srbi zmagovalci, a Hrvati poraženi. Dan za dnevom zahtevajo »v imenu pravde«, da se kaznuje ta in ta Hrvat, ki se je pod prejšnjim režimom pregrešil proti Srbom, dan na dan ponavljajo krivice, ki so jih pretrpeli Srbi za časa vojne. Vse to ustvarja seveda tudi med Hrvati bolešno razpoloženje in narodno občutljivost. Tako je politično ozračje v Bosni skrajno napeto in kakor sod smodnika, ki le čaka iskre, da se užge in poči. O tem je izpregovorila objektivno besedo »Samouprava«, glavno glasilo srbske radikalne stranke, ki pravi med drugim, da so bosenski Srbi sami mnogo krivi, da čutijo Hrvati našo novo državo bolj kot triumf Srbov nego kot uspeh jugoslovanskega naroda. Imečoč na

pameti dolgoletne politične tradicije Hrvatov in njihovo današnje psihološko razpoloženje — piše list dalje — moramo biti v propagiranju narodnega edinstva in sprave s Srbi jako previdni. Vsak prenapet korak, vsaka nepremišljena beseda more imeti usodnih posledic, zato bi svetovali tako srbskim kakor hrvaškim listom, naj se ne dajo voditi narodu, ampak naj bodo sami njegovi voditelji... Srbi s svojim vsakdanjim ponavljanjem prestanih muk in trpljenja ne bodo ničesar pridobili, a naše narodno edinstvo bo radi tega mnogo trpelo, ako se bo s tem hotelo kljubovati drugemu plemenu. Velicina slovenske duše obstoji v odpustanju, a tako Srbi kakor Hrvati so dobri Slovani, zato naj pozabijo žalitve iz preteklosti in sedanjosti.

— **Hrvatski tisk v rokah framasonov.** Hrvatskim framasonom, katerim kakor povsodi pripadajo v prvi vrsti siiti ljudje in kapitalisti, se je posrečilo, že doslej dobiti v svoje roke večino hrvaškega časopisja. Njihov »Hrvatski štamparski zavod«, za katerim stoji par mogočnih bank, je kupil doslej v Zagrebu tri največje tiskarne, med drugim Dioničko štamparijo s hišo, za katero je šlo mnogo Strossmayerjevih cerkvenih tisočakov. Razen tega je nakupila framasonska družba večje in manjše tiskarne širom Jugoslavije: na Reki, Cirkvenici, Sušaku, Splitu, Sarajevu, Osijeku, tako da sega njena moč od severozapada do jugovzhoda. Dioničko tiskarno bodo silno razširili in opremili z najmodernejšimi stroji in pripomočki tiskarske umetnosti. »Jugoslovanska Njiva«, »Riječ SHS«, »Nova Istina«, »Sloboda«, »Obzor«, »Jutarnji List«, »Novosti«, »Pucke Novine«, »Agramer Tagblatt« in »Nova reforma« — so neposredno ali posredno v rokah in v službi framasonstva. To samo v Zagrebu, kje so pa še pokrajinski listi. Proti tej ogromni sili je stopila v boj »Narodna Prosvjeta«, katoliško tiskovno in založniško podjetje, ki bo v kratkem prekupilo neko tiskarno in knjižarno v Zagrebu. Boj bo težak, ker je framasonski protiverski vpliv na Hrvatskem prodril že ne-verjetno visoko in globoko — služi mu duševna in denarna aristokracija, a razen tega republikanski kmet in socialistični boljševik. Vendar uspeh katoliške stvari ne more izostati, kakor ne izostane nikoli, kadar je dobra stvar v dobrih rokah.

— **Občinski uslužbenci v Pragi groze v stavko.** Magistratni uradniki v Pragi so stavili predsedstvu mesta ultimatum, da bodo stavkali, če ne ugođe zahtevam uradnikov, ki jih je 1400.

— **Češka narodna skupščina** je sklenila od 14. novembra 1918 do 24. julija 1919: torej v osmih mesecih 10 dneh 210 postav.

— **Erzberger o nemški valuti.** Erzberger je izjavil, da je nemška valuta že meseca avgusta močno padla, ker so vrgli z vzhoda veliko milijonov bankovcev na trg v Švici. Ako ne bo Nemčija več razpolagala s plačilnimi sredstvi, ni preostaneta le še dve poti: inozemstvu naj se plačuje z blagom ali naj se pa sprejme dolgotrajni kredit. Edini velikopotezni finančnik so Združene države, ki pa pridejo v poštev šele potem, ko se bo mir potrdil. Nemško ljudstvo, tako je rekel Erzberger, dela za inozemstvo preveč poceni in morajo prenehati s preniknimi ponudbami na svetovnem trgu. Pritoževal se je, ker beži kapital iz Nemčije, vsled česar se nemška valuta ne more utrditi. Povdarjal je, da je veselje do dela v Nemčiji vedno večje.

— **»Mit Blitzlicht durch Kriegerrotik und Generalstab«** je nadpis mali knjižki, katero je spisal znani vojaški pisatelj Fabius, ki je polkovnik na Dunaju. Knjižka uničuje kritikuje c. in kr. generalni štab in vojskovodje. O generalu Conradu pravi, da je fantast, ki je zagrešil v prvih dneh vojske polom, zelo ostro kritikuje tudi Boroeviča, Krausa in Potioreka. Knjižka obsega veliko anekdot.

Dnevne novice.

— **Prošnja.** Dne 28. septembra je požar uničil v Malemptilju obč. Žužemberk peterim posestnikom poslopja in sploh ves imetek. Vas je znana kot siromašna, kakor je Suhakrajna, zato je udarec tem hujši in usodepolnejši, zlasti ker je zima pred durmi in je treba hitrega dela in pomoči, da pridejo nesrečneži pravočasno pod streho. Zato podpisani odbor, ki si je stavil nalogo, da ubogim pogorelcem čim najuspešneje pomaga, apelira na milosrčnost javnosti, da prispevijo k prispevki tem revežem na pomoč, ter prosimo, da se darovi v kakoršnikoli obliki pošiljajo odboru na naslov: »Odb. za odpomoč pogorelcem Malolipje v Žužemberku.« Žužemberk, dne 1. okt. 1919. Jos. Stupica, l. r. župan, Iv. Cirk, l. r. davč. upr. Al. Notko, l. r. trgovec.

— **Dolenjske železnice.** Upravni svet dolenjskih železnic, dosedaj na Dunaju, se na novo sestavlja. Predsednikom se je izvolil g. Franc Šuklje, podpredsednikom g. Drag. Hribar, nadalje so se poslali v upravni svet gg. I. Knez, E. Jarc in dr. La-

vrenčič. V kratkem naj se preseli upravni svet naših dolenjskih železnic v Ljubljano. Obenem je odklenalo pašovanju Žida Siegfrieda Wernerja, ki je doslej absolutno vladal dolenjskim železnicam in jih oskodoval, kjer se je dalo. Želeti je, da se po možnosti popravijo krivice, ki so jih utrpeli naše dolenjske železnice in njih delničarji po nasilnem in sovražnem dunajskem gospodovanju.

— **Umrli je v Kranju rodbini prof. dr. Preghja** triletni sinček Vasko. Iskreno sožale!

— **Časnikarska razstava.** Priprave za časnikarsko razstavo, ki se bo priredila v Zagrebu povodom prvega jugoslovanskega časnikarskega kongresa, so v polnem teku. Poleg izkaza celokupnega tačasnega jugoslovanskega časopisja bo nudila ta razstava tudi jasno sliko propagandističnega delovanja med vojno v inozemstvu. Dosedaj je zbran že velik del gradiva, ki se nanaša na to delovanje. Precej gradiva bo prišlo tudi te dni iz Belgrada. Razstavljeni bodo med drugim gotovi dokumenti, ki so dosedaj širši javnosti še popolnoma nepoznani. Vsakdo, ki ima kako knjigo, brošuro, fotografije itd., tičeče se časnikarstva, se naproša, da jih odstopi za čas razstave Hrvatskemu novinarskemu društvu v Zagrebu.

— **Podružnica Slomškove zveze** za novomeški in črnaomeljski okraj zboruje v četrtek 9. t. m. v stari gimnaziji ob 1. uri popoldne v Novem mestu. Ker je dnevni red zelo važen, se pozivljajo vse članice in člani, da se zborovanja zanesljivo udeležijo.

— **Poročil se je g. Franc Peneš**, trgovec, z gđ. Jerico Perko iz Škofje Loke. Poročil ju je dr. Tomaž Klinar, ki je imel v cerkvi primeren nagovor. Bratje Orli in sestre Orlice so napravile na predvečer mlademu paru podoknico ter so ženina in nevesto spremljali drug dan v cerkev in iz cerkve na dom.

— **Vodstvo zaloge šolskih knjig** za Slovenijo in Istro po dolgem brezuspešnem čakanju še enkrat prosi gospe okoljane nadzornike in šolska vodstva, da mu nemudoma sporoče, če mogoče brzojavno, katere knjige iz bivše šolske zaloge in koliko komadov vsake potrebujejo za leto 1919-20, da se bo vedela določiti višina naklade. Dr. Arnejc, Dunaj, Seilertsaette 30.

— **Užitnina.** Užitninski uslužbenci ne morejo delati brez draginskih doklad, ker morajo prenašati isto dragino, kot ostali javni uslužbenci. Stvar finančnikov je, da prevdarijo to zadevo, ter uredijo užitnino po današnjih razmerah, ali pa rajši opuste ta davek in dodele uslužbenca kam drugam!

— **Fr. Jaklič: Ljudske povesti.** V Novi založbi v Ljubljani so izšle Franc Jakličeve Ljudske povesti kot prvi zvezek Slovenske knjižnice. Jaklič je ljudski pisatelj-realist, ki ga prištevamo dobi po Jurčiču; njegovo pripovedovanje je plastično, zanimivo in lahko rečemo, da za preprosto ljudstvo ni pripravejšega beriva, kot je ravno ta knjiga, ki obsega dve zanimivi povesti in stane samo K 8, dasi obsega 154 strani. Sežite po nji, da vam bo krajšala zimske večere.

— **Navijanje cen v lekarnah.** Z oziranjem na mojo izjavo v štev. 217 »Slovenca« od 21. sept. 1919, da sem dne 2. avgusta neko zdravilo v lekarni Piccoli za 18.35 K plačal dražje kakor v mesecu julija v drugi lekarni, javljam, da mi je to zadevo gosp. Lekarnar Piccoli tako-le pojasnil: V dotičnem zdravilu nahajajoči se na novo došli preparat, ki se ni dobil niti tu v Jugoslaviji, niti na Dunaju, je moral g. lekarnar iz Trsta naročiti; vsled tega da je stal zaradi ogromne cene in valute 24 krat več, nego naročen z Dunaja v letu 1918. — J. B. Stožice.

— **Pozivljamo vse starešine in visokosolce**, posebno one, ki se nameravajo udeležiti zagrebškega kongresa dne 11. in 12. oktobra na predsestanek v Ljubljani, ki se vrši danes, v torek 7. oktobra ob 20. uri v mestni posvetovalnici na magistratu. Na sestanku se vroče tudi legitimacije za znižano vožnjo in prenočišče. — Dr. Slavko Fornazarič za starešinstvo, Ljubo Zupan za Slov. dijaško zvezo, Stanko Silla za akademike-begunce, Vladimir Svetličič za akad. dobrovoljce, Janže Novak in Gustav Omahen.

— **Slabo žigosani bankovci.** Ker prihajajo delegaciji ministristva financ vedno in vedno pritožbe, da se zasebniki in čestokrat celo javni uradi branjajo sprejemati bankovce z nejasnimi, nečitljivimi ali zabrisanimi žigi, se ponovno razglasa, da so po izrecnem naročilu ministristva financ z dne 25. julija t. l. J. br. 1922, vsi javni uradi zavezani, da brezuvetno sprejemajo takšne bankovce. Ti bankovci so potemtakem polnoveljavni in ni torej tudi noben zasebnik upravičen, da jim odreka zakonito plačilno moč. Izvzeti so poleg nežigosanih le očitno krivo žigosani bankovci, to so taki, ki nosijo kak brezdvomno neveljaven žig, n. pr. odtis pečata kake zasebne osebe ali odtis kovanega droblja itd. Pripominja se še, da bode tukajšnja finančna deželna blagajna z naprej do-

sledno odklanjala zamenjavo pomanjkljivo žigosanega denarja. Takšna zamenjava je brez pomena, ker blagajna nima niti časa niti zadosti osebja, da sproti na novo žigosa vse pri njej se stekajoče bankovce in je torej primorana, da jih spravlja take, kakršne dobi, zopet v promet.

— **Če se streljajo verice.** Verovškova lovska družba je naletela pri Medvodah na dva železničarja, ki sta streljala na verice. »Zakaj ste streljali na nje?« — »Posestnik sem pod hribom, verice so mi povzročile na hruškah nad 200 kron škoda.« Sodba: 30 in 20 kron globe.

— **Imenik lastnikov čekovnih računov**, ki se udeležujejo alirinskoga prometa je dotiskan v zalogi kr. pošt. ček. urada v Ljubljani. Vsem imetnikom ček. računov, ki so ga naročili v svoji pristopni izjavi, bode razposlan po pošti ozir. dostavljen. Cena istega K 3.50, kateri znesek se bo odpisal od njihovega računa. Kdor želi imeti imenik, pa do danes še nima svojega ček. računa pri kr. pošt. ček. uradu v Ljubljani, naj vpošlje znesek K 3.50 na ekonomat kr. pošt. ček. urada in navede svoj natančni naslov.

— **Nov zagrebški dnevnik.** Srbska radikalna stranka ustanovi v Zagrebu svoj dnevnik, ki mu bo glavni urednik g. Miloje Predić. Temeljna glavnica znaša milijon kron.

— **Branislav Nušić**, srbski pisatelj in intendant narodnega gledališča v Skoplju, je imenovan za sekčnega načelnika na oddelku za umetnost v naučnem ministristvu.

Štajerske novice.

— **Iz poštne službe.** Za nadpoštarija v Ormožu je imenovan Viktor Treven, za nadpoštarija v Konjicah Viktor Wagnera.

— **Licitacija za nabavo premoža za celjsko garnizijo** bo 19. oktobra ob 10. uri popoldne v pisarni komande mesta Celje. Potrebnovalo se bo 500.000 kg premoža. Oferti naj se pravilno kolkovani predložijo v zapečatenem pismu.

— **Pouk v celjski trgovski nadaljevalni šoli** se prične v sredo ob 18.30 uri.

— **Umrli je v celjski javni bolnici** dne 4. oktobra zasebni uradnik Juri Šolinc.

— **Državna realna gimnazija v Celju.** Na zavodu je sprejetih dozdaj 368 dijakov. Prvi razred je najmočnejši in šteje 110 učencev. V tretjem razredu je mesto grščine obližna francoščina.

— **Zaročila se je 2. oktobra gđ. Justa Bračun** pri Braniboru z g. Ivanom Sakelškom.

— **Iz šolske službe.** Za nadučitelja v Cezanjevcih pri Ljutomeru je imenovan Leopold Čulk (doslej na Dobrni); za nadučitelja v Svečini Filip Hauptmann; v Kamnici Josip Puher; za stalnega učitelja v Lajtersbergu-Karčovini Rudolf Rakuša; za stalno učiteljico v Sv. Jurju pod Domačko goro Cilka Cvetko, v Laporju Marija Jenko, v Lajtersbergu-Karčovini Emilija Tomišek, v Laporju Marija Turnar.

Koroške novice.

— **K Celovec brez mesa.** Minuli teden so bili Celovčani brez mesa, moke tudi pomanjkuje.

— **Razmere v coni B.** V glasovalni od Nemcev zasedeni (Celovec z okolico) coni B so mali posestniki in revnejši sloji apasposobno pa oni, ki stanujejo izven mest in trgov. Za mesta in trge skrbi Nemška Avstrija kolikor pač more za prehrano, med tem ko tožijo po vaseh, da so dobili zaditčni, da celo sovražni Nemški Avstriji, nič moko, sladkor in petrolej od Jugoslovancev — in od tistega časa nič več. Samo razni baroni, veleposestniki in uradniki onstran demarkacijske črte so še kolikor toliko navdušeni za Nemško Avstrijo.

— **Demonstracije radi živil v Celovcu.** Iz Velikoveca poročajo z dne 5. oktobra: Dne 1. t. m. so se vršile v Celovcu demonstracije radi pomanjkanja živil. Ljudje so klicali pred deželno vladno: »Wenn es nicht besser wird, gehen wir die Jugoslawen holen!« (Če ne bo boljše, pojdemo po Jugoslovane.) Nekaj mesarjev je reklo, da se ne dobi mesa preje, dokler ne pridejo Jugoslovani. Z druge strani se javlja, da pričakujejo Celovčani naše čete ob treh popoldne.

Ljubljanske novice.

— **Ij Častna straža.** Ljubljanski Orli tvorijo častno stražo pri krsti br. dr. Lovro Pogačnika od danes od 4. ure popoldne do srede popoldne.

— **Ij Pevska Zveza »Ljubljana«.** Pevci! Danes točno ob 20. uri nujna pevska vaja. Vsi pa točno! Odbor.

— **Ij Šentpeterski družabni klub.** Vsled smrti g. dr. Pogačnika se nameravana prireditve v Ljudskem domu danes v torek ne vrši. Vabila veljajo za torek 14. t. m.

— **Ij Umrli je rodbini** ing. Vladimira Remca hčerka Alenčica. Iskreno sožale!

Ij Sestanek katehetov bo v sredo po peti uri pop. Razgovor: 1. Kaj je treba v novi izdaji »Sred. katekizma« spremeniti. Želimo praktičnih nasvetov. 2. Kako naj bo sestavljena nova šolska knjiga cerkvene zgodovine za meščanske šole. 3. Slučajnost. Ij Dramatična šola Ljudskega odra. V sredo 8. oktobra se vrši ob 8. uri zvečer pouk v dramatični šoli. Vsem gojencem v vednosti — Vodstvo.

Ij Krekova prosveta. Odsek zveze trdnice in trgovskih nastavljenk ima v sredo zvečer točno ob 7. uri predavanje v društvenih prostorih (Alojzijeve). Vse članice odseka so uljudno vabljene. Obenem se pa razgovorimo o čajnem večeru, ki ga priredi odsek prihodnje soboto. — Odbor.

Ij Društvo tehnikov v Ljubljani ima v sredo 8. t. m. ob 20. uri v društvenem lokalu važno odobrovo sejo. Navzočnost vseh odbornikov neobhodno potrebna!

Ij Društvo inženirjev v Ljubljani vabi vse svoje člane na sestanek, ki se vrši dne 7. oktobra ob 20. uri v posvetovalnici na mestnem magistratu. Na dnevnem redu je poročilo odbora in poročilo o poteku in sklepih belgrajskega kongresa, ki se je vršil 27. in 28. septembra.

Ij Žrtve zadnjega požarja. Šolar Danica, gojenka II. razreda učiteljskega, je v soboto zvečer ob pol 8. uri umrla v deželni bolnišnici. Podlegla je groznim opeklinam, ki jih je zadobil pri požaru na Marijinem trgu. Trpela je grozne bolečine. Bila je do zadnjega pri zavesti. Nekaj ur pred njeno smrtjo so prišli iz zasedenega ozemlja starši, po katerih je silno hrepenela. Pogreb je bil včeraj popoldne.

Ij Iskanje moke. Včeraj so uradni komisarij mestnega magistrata pregledali po naročilu prehranjevalnega urada skladišča in zaloge tukajšnjih mokařev in pekov. Postopalo se je s čim največjo natančnostjo, da se najdejo tudi eventualne zaloge, če bi jih kdo imel izven obrtnih prostorov. Uspeh raziskave se bo čimprej objavil v listih. Obenem prosimo vso javnost, da vsakdo naznani magistratu večje zaloge moke, če slučajno zve, da jih ima kdo skrite. Seveda gre le za zaloge, s katerimi naj bi se delale kupčije in cene navijale, ne pa za zaloge, ki jih ima kdo za lastno prehrano in ki odgovarjajo številu oseb njegovega gospodinjstva, četudi se je morda preskrbel za daljši čas.

Ij Komanda mesta prosi vse p. n. rodčine in hišne posestnike v Ljubljani, ki imajo posamezne sobe na razpolago za častnike ali tudi stanovanja za častniške rodbine, da blagovolijo ista dati na razpolago Komandi mesta. Istočasno naj naznajo, če so sobe opremljene ali ne.

Ij Brzovlak na progi Ljubljana glavni kolodvor — Dunaj prične voziti 6. oktobra. Vozil bo samo trikrat na teden. Z Dunaja se bo odpeljal vsak ponedeljek, sredo in petek in se bo prijeljal v Ljubljano ob 5. uri 57 minut jutraj; iz Ljubljane bo odpeljal vsak torek, četrtek in soboto ob 23. uri 40 minut (ob 11. uri 40 minut ponoči).

Ij Koncert na ulici se konča na po-hicij. Nedelja je minula v Ljubljani mirno. Nedeljski počitek so spoštovali celo vlomilci in tatovi. Pač je pa povzročilo na policijskem ravnateljstvu veliko veselost, ko je policija privedla ponoči šest godcev, ki so priredili kar ponoči na ulici koncert. Policija je prišla tri godce, ostali trije so pa zbežali, a jih je policija še ponoči pri-jela; z basij, z gosli in z vsemi instrum-menti so godci prenočili na policijskem ravnateljstvu, kjer so jim jutraj pove-dali, da ne smejo motiti nočnega miru in so jih za kaljenje nočnega miru s pri-merno globo nagradili.

Ij »Tri dni boš sedel.« je napovedal poslujoči policijski uradnik nekemu ljub-ljanskemu originalu Jaku, ki je napravil neko nečednost in je sam klical stražnika, da naj ga prime. »Premalo je, gospod, saj 6 dni mi gre za to, kar sem napravil,« je dokazoval Jaka službujočemu uradniku in odšel z vzdihom: »Ni več nobene pravice na svetu!«

Ij Iz italijanskega ujetništva sta se vr-nila Kersič Peter in Golob Franc. Naha-jala sta se v častniškem taboru Castello di Baia-Pozzuoli-Napoli. Italijani so meseca avgusta razpustili častniške tabore v Casa-gliore in Ottaiano ter premestili častnike v gori označen grad, kjer so koncentrirani vsi jugoslovanski častniki. Natančnejše in-formacije pri Golobu, Knašlova ulica 9/I. nadstr. ali pa »pri Kersiču« v Šiški.

Ij Zgrubila se je 5. oktobra popoldne proti državnemu kolodvoru bela, svileni šerpa. Pošten najditelj se prosi, da jo odda na Sv. Petra cesti 58, prit.

Dijaški vestnik.

d Pogreba dr. Lovra Pogačnika, jutri v sredo ob 4. uri popoldne, se S. D. Z. in S. O. po zastopstvu udeležita.

d Druga obletnica Krekove smrti. V sredo 8. oktobra ob pol 7. uri jutraj v žup-ni cerkvi sv. Jakoba slovesni rekviem. S. D. Z. in S. O. se ga po zastopstvu ude-ležita.

Najnovejša poročila.

(Naše telefonsko poročilo.)

Kriza se poostruje.

Belgrad, 6. okt. V soboto zvečer je ja-vil Trifković po dvornem aršalu Balugđi-ču, da so demokrati in socialisti odklonili koncentracijski kabinet in da bo sedaj se-stavil koalicijski kabinet iz radikalcev, Narodnega kluba, Jugoslovanskega kluba in drugih manjših skupin. Včeraj je bil se-stavljen program kabineta in lista mini-strov. Danes ob pol 12. uri je Trifković ne-sel listo in ukaz regentu, ki pa je odklonil podpis in preklical mandat, katerega je po-veril Trifkoviću.

Belgrad, 6. okt. Da je regent preklical mandat, katerega je dal Trifkoviću, je uspeh intrig demokratske zajednice, katere hoče tudi naprej obdržati oblast in imeti v svojih rokah izvoznice. Verzija demokra-tov, da je Trifkovićev kabinet odklonjen, ker je dal koncesije, je gotovo izmišljena. Regent ni gledal na to, iz katerih strank je kdo sestavljal kabinet.

Belgrad, 6. oktobra. Da bi skrili svoje intrige, s katerimi jim je uspelo, vreči Trifkovićev kabinet, so demokrati razgla-sili, da je temu vzrok, ker so Narodnemu klubu glede Hrvatske bile dane nekatere upravne koncesije. Gotovo ti razlogi niso vodili demokratov pri njihovih intrighah, ker je dr. Smolaka kot mandat demokra-tske zajednice, ko je pozival Narodni klub, naj vstopi v demokratsko vlado, spo-ročil, da demokratska zajednica sprejme vse zahteve Narodnega kluba. Ravno to je, kakor je znano, za svojo osebo in svojo stranko sporočil Narodnemu klubu tudi Davidović, ko je poskušal sestaviti koali-cijsko vlado.

Belgrad, 6. okt. Kriza se je vsled odklonitve Trifkovićevega kabineta nena-vadno poostrila. Sedaj je nemoč, da bi stranke, ki so bile zastopane v Trifkovićevem kabinetu, vstopile v drugi kabinet, ker ne uživajo regentovega zaupanja.

Belgrad, 6. okt. Članom Davidovićev-ga kabineta se je posrečilo doseči, da ni bil po regentu ves čas večmesečne krize vprašan za svet noben hrvatski in noben slovenski politik.

Belgrad, 6. oktobra. Jugoslovanski klub stoji danes pred vprašanjem, ali je sploh primerno naprej sodelovati pri ne-plodni in samo na intrigi in korupciji slo-veči centralni politiki v Belgradu. Klub čaka članov, ki se še niso vrnili iz domo-vine, da stori o tem sklepe.

Belgrad, 6. okt. Uradni komunikacije o odklonitvi Trifkovićevega kabineta (ki ga pričbujemo spodaj, op. ur.) je izzval v krogih prizadetih klubov veliko ogorčenje, ker ne odgovarja resnici.

MISIJA DR. PAVLOVIČA.

LDU Belgrad, 6. oktobra. Presbiro pričbuje uradno: Danes je Njegov kraljevo Visočanstvo prestolonaslednik spre-jel g. Marko Trifkovića, ki je predložil re-gentu gotovo listino novega kabineta, ki je bila že včeraj objavljena po vsem me-stu. Prestolonaslednik je zahteval od g. Trifkovića, naj mu pojasni, na katere sku-pine sme računati in s koliko mandati bo mogel razpolagati v narodnem prestavništvu. Iz pregleda, ki ga je g. Trifković podal, je razvidel prestolonaslednik, da se ni ugodilo njegovi želji, ki jo je po pred-sedniku narodnega predstavništva izrazil glede sestave širokega koalicijskega ka-bineta, ki bi deloval s sedanjim narodnim predstavništvom. Vzroka, da je tudi g. Da-vidović s približno istim številom poštan-cev sestavil vlado, prestolonaslednik ni mogel priznati, ker je bila prav po ostavki g. Davidovića, kakor se je tudi naznani-lo političnim skupinam, želja prestolonasled-nika po nujno potrebni širši koaliciji. Sicer je tudi g. Protić, kateremu se je pove-rila sestava kabineta po demisiji Davido-vičevi, vrnil mandat prestolonasledniku z motivacijo, da ne more sestaviti vlade, ki bi poslovala s parlamentom, ako tudi je imel isto število poslancev na razpolago kakor Trifković.

Prestolonaslednik tudi ni mogel uva-ževati izvajanja g. Trifkovića, da bi se moglo narodno predstavništvo razpustiti in da bi se vladi poverila izvedba volitev, ako bi vlada, ki jo predlaga, ne našla pod-pore. Prestolonaslednik meni, da volitve sedaj ne bi bile umestne in da ne bi bilo prav, izvesti jih brez onih, ki še na fronti branijo integriteto naše domovine. Ko je prestolonaslednik po predlogu gg. Pašića in Protića poveril sestavo vlade g. Trifko-viću, se je zgodilo to očitno z namenom, ki sta ga odobrala tudi ta dva odlična državnik, da bi bilo mogoče priti do širše koalicijske vlade z g. Trifkovićem, proti kateremu je manj nerazpoloženja; to je g. Protić tudi izrecno poudarjal na koncu natisnjene izjave, ki jo je predložil presto-lonasledniku. Sicer ne bi bilo nobenega vzroka, da bi Protić vrnil mandat in da bi se poveril mandat drugim novi osebi. Pre-stolonaslednik bo vztrajal pri tem, kar za-htevajo državne potrebe, da naj se sestavi

vlada s širšo koalicio. Polzkuš g. Marka Trifkovića na vsak način ni odgovarjal namenom prestolonaslednikov. Lista, ki jo je predložil, je bila posledica napačnega razumevanja prestolonaslednikovih name-nov, česar gotovo ne bi bilo, ako bi bil Trifković informiral prestolonaslednika o poteku pogajanj in dela, preden je sesta-vil definitivno listo.

LDU Belgrad, 6. oktobra. (Uradno.) Njegovo Visočanstvo prestolonaslednik Aleksander je danes popoldne poveril predsedniku narodnega predstavništva g. dr. Draži Paloviću mandat za skorajšnjo sestavo kar najširšega koalicijskega kabi-neta, ki bi mogel delovati s sedanjim narodnim predstavništvom. Dr. Pavlović je ta-koj pričel pogajanja z zastopniki posamez-nih parlamentarnih skupin.

Orlovski vestnik.

Bratje! Častni predsednik br. dr. Lovro Pogačnik je v nedeljo preminul. Kruta uso-da, ki je tekem svetovne vojne pretrgala nit življenja tolikim mladim, poštenim fan-tom, je ugrabila sedaj iz naših vrst enega najboljših sinov našega naroda. Bridka je ta izguba za orlovsko organizacijo, a še posebej za njeno vodstvo, kateremu je bil br. Lovro najboljši pomočnik in svetovallec. Težko bomo pogrešali njegovih nasvetov, temelječih na dolgoletni izkušnji in globo-kem poznanju organizacije. V grob je legel naš prvobornik in soustanovitelj.

Da počrtnimo spomin pokojnega čast-nega predsednika, storimo sledeče: 1. Pred sedstvo se polnoštevilno udeleži pogreba. 2. Odseki se pozivajo, da se polnoštevilno oridružijo predsedstvu. 3. Soprogi ranike-ga se izreče sožalje O. Z. 4. Za Krekovo socialno šolo dá mesto venca 200 K. 5. O priliki pogreba se priredi žalno zborovanje. 6. Ob krsti se postavi častna orlovska stra-ža. 7. Na grobu se poslovi od ranikega v imenu Orlov Zvezni zastopnik. 8. Brala se bo črna sv. maša. 9. Izda se njegova slika. Žalno zborovanje Orlovske Zveze je v sredo ob pol 3. uri popoldne v Ljudskem domu. Bratje naj se ga udeleže polnošte-vilno.

Pogreba br. dr. Lovro Pogačnika se šenpeterski Orel udeleži polnoštevilno v krogih. Zbirališče točno ob 2. uri v Ljud-skem domu. Izkažimo zadnjo čast našemu zvestemu članu!

Orlom! Častni predsednik O. Z. br. dr. Lovro Pogačnik umrl. Pogreb se vrši v sredo ob 4. uri popoldne. Zbirališče ob 2. uri popoldne v Ljudskem domu. Pri-dite polnoštevilno k pogrebu! Zastave in predsedniki odsekov z žalnimi trakovi!

Orlicam! Orliška Zveza se korporati-vno udeleži pogreba br. dr. Lovro Po-gačnika. Zbirališče ob 3. uri popoldne pri cerkvi sv. Petra. Obleka: temna. Sestre, pridite polnoštevilno in točno! Orliška Zveza.

Naraščaj! Naraščaj se po zastop-stvu udeleži pogreba br. dr. Lovro Po-gačnika. Zbirališče ob 3. uri popoldne pred cerkvijo sv. Petra. — Osrednje vodstvo naraščaja.

Naročanje „Slovenca“!

Prosveta.

pr Ciril Ličar — Vilma de Thierry. Ta koncert, ki je vsled slabe razprodaje vstop-nic večkrat moral biti preložen, končno za-to vendar ni bil obisk mnogo bolje, in ne od daleč tako, kakor bi se spodobilo. Celu odličnih kulturonoscev in prvovrstnih bor-cev za našo kulturo je manjkalo skoraj po-polnoma. Življenje jih je zadržalo, važni opravki so jih klicali, utrujenost duha jim ni dala priti zraven. No, koncert je bil dober tudi brez njih, dasiravno bi vsaj radi akustike bilo bolje, da bi bili prisotni. Ciril Ličar si je za prvi del sporeda izbral dvoj-ko skladb, ki sta za ves večer ostali najbolj poslušanja vredni. Predavanj sta bili z zrelo močnatostjo, prečnantno tehniko, prožnostjo duha, z enakim smislom in in isto zmōž-nostjo za dinamično stopnjevanje in dina-mične ekstreme. Kaj podobnega kakor je bil »Preludij, koral in fuga« od Cezara Franka in »Scherzo« v B- molu od Chho-pina v drugem delu programa žal nismo slišali. Prva »Ekloga« od Vitezslava No-vaka mene mestoma preveč spominja na Wagnerja, da bi z njo mogel biti povsem zadovoljen. V tem oziru je boljše četrta Ekloga, četudi je zložena na preprost na-čin in v narodnem duhu, nekaka v čisto ljudskem tonu. Za ostali skladbi, ki sta bili še igrani, bi se zlepa težko mogel zavzeti; pri Lioztu ponajveč že vnaprej vešč, kaj pride, pri Dvořakovi pa bi rajši, da bi mar-sikaj prišlo drugače, kakor pride. Vsa teh-nika, kolikor je je treba, da se zgolj vi-tu-ozne skladbe dobro igrajo, z njimi samimi vred niso v stanu name vplivati, ker jim je umetnost le ozadije. O Dvořakovi skladbi sicer to ne velja popolnoma, ker je nekaj taktov dobrih.

Gdč. Vilma Thierry je nastopila z ogromnim in silnim glasom, s katerim ji bo

mogoče, ko se ostanovi, z najboljšim uspe-hom zapeti nam marsikaj. Kar nam je po-dala na tem koncertu, ni bilo sicer izbrano, a slabo tudi ni bilo. Pela je troje spevov iz romantskih oper, troje nemških solonape-vov in troje sbrhrvaških. Pri močnih me-stih je njeno predavanje bilo večinoma jas-nejše in lepše kakor v tšjih mestih. Ven-dar ji v nekaterih pesmih tudi tišino ni bra-nila peti dobro. Pri njenem načinu petja sem misil, da bo »Cecilio« od Richarda Straussa pela bolje, nekako tako dobro, ka-kor jo poje Slezak. Ne vem, kako da je iz pesmi topot izginila vsa strast, brez ka-tere na njej ostane le malo.

Da je pianist igral pred malodane prazno dvorano, naj mu ne prizadene pre-več skrbi. Od odsotnih se bo še mnogokdo pridno trudil za vstopnico k njegovim kon-certom. Naj torej njegov zunanji uspeh ne vpliva nanj tako, da bi kakorkoli slabšal njegovo zdravo narav ali, da bi obrnil nje-govo mišljenje tako, da bi začel čutiti po-trebo, igrati pred občinstvom ne po svoji, ampak po njega volji. Kakor je sedaj manj-kalo občinstva, bi tedaj manjkalo umet-nosti.

Za svojo osebo se sicer ne čudim, da na take vrsto reklamo, kakor je po časo-pisju obična, ostane občinstvo doma. Razvidno je, da reklama, ki s superlativi pred umetniki in umetninami hoče človeka zanimati za kaj takega, kakor je umetnost, nima vselej dobrega uspeha. S takimi su-perlativi se resnično tudi ne pove nič. Člo-vek posluša »najzanimivejšo« skladbo in dobro sliši mnogokdaj, da je zanimiva le malo. Ravnotako imaš večkrat priliko sli-šati »najboljšo« skladbo kakega skladate-lja, in ko si jo slišal, vidiš, da je napisal mnogo lepšega. Reklama mora biti taka, da v občinstvu zbudi željo, poslušati dobre umetnine, slišati igranje ali petje katerega dobrega umetnika. Brez smisla in pameti pa naj ne bo tudi reklama.

Koncert, kakršen je bil ta, bi na vsak način spadal v manjšo dvorano nego je bila unionska. Zlasti ko se je videlo, da bo po-slušalcev malo. Zato ni sicer mnogo dvo-ran na razpolago. Veliko dvorano v »Na-rodnem domu« bi bilo mogoče prirediti za koncertno, četudi le težje, ker je ta dvo-rana pribežališče raznovrstnih drugih pri-reditev. Za take prireditve bi bila najugod-nejša dvorana filharmoničnega društva, da je ni zasedla poštna uprava. Ne vem, kako da so si izvolili baš ta kraj za shrambo poštnih aktov in podobnega. V prostore umetnosti koristne naprave (kot pošta, po-žarna straža i. dr.), umetnost pa v oštarijo, kaj nel mi vendar, ki mislimo da je dovolj koristna, da se ta prostor izprazni in pre-pusti svojemu namenu, pričakujemo, da si poštna uprava v svoje namene preskrbi drugega prostora, kar ji bo vsekakor lažje, kakor koncertantom dobiti za take pri-rejitve primerne dvorane. Poštna uprava go-tovo ni mislila na to, kaj je napravila s tem, da je zasegla ta prostor, zato tem bolj pričakujemo, da preskrbi za njega izprazni-tev, kakor želimo vsi. Marij Kogoj.

pr »Tat«. To igro smo videli že pred leti na našem odru, z deloma boljše in de-loma slabše zasedenimi vlogami kot zad-njokrat. Igra sama na sebi ni ravno slaba, a nam tudi ne odkriva globokih konfliktov življenja. Mlada zakonska Voysin se moč-no ljubita; ona krade denar svoji prija-teljici, gospé Lagardes, da se more sijajno oblačiti in tako ugajati svojemu možu, ki pa ne vpraša, kje dobiva on denar. Svojo delno krivdo spozna šele potem, ko pride tatvina na dan, ki jo pa vzame nase La-gardesov sin, ki ljubi gospo. To je z idejne strani vse; duševno igra ni poglobljena, do uspeha ji pomorejo efekti, ki so pre-cej ekonomično razdeljeni. Igra ni bila igrana najbolje, če tudi izvezamemo okor-nosti v izgovarjavi. Posamezni igralci so se odločno premalo zaživeli v posamezne vloge in niso izčrpali niti tega, kar ima igra v sebi in to je bore malo. Najbolje igrana bi bila igra komaj dobra. Pri Pre-garcu si nikakor nismo mogli vzbuditi uti-sa, da je to star, nevpogljiv mož, ki ga v svoji očetovski ljubezni in ponosu silno peče sinova tatvina in ne more verjeti, da se je to zgodilo. Hotel je podati moža, a ni mogel; ostal je mladenič kljub vsemu. Gospa Rogozova je igrala mnogo bolj ver-jetno in pogojeno; ko ji neznanje jezika ne bo več v napotje, jo bomo gotovo veseli. Kavčičeva je bila dokaj dobra skozi in skozi, v razposajenosti in prvem aktu, v mimiki, ko razkrivajo tatvino, v ženskih trikih in posebno v onem prizoru v dru-gem dejanju, ko razkriva možu svoje de-janje. Poglobila se je v posamezne mo-mente v igri precej točno in moremo reči, da je igrala ta večer najboljše. Deloma sta jo dosegala tudi Rogoz in Šest; in sicer Rogoz v drugem dejanju tam, ko se je za-vesti, da je njegova žena zločinka, pridru-žilo ljubosumje. Šest se je poglobil v vlogo čudaškega mladeniča in jo je igral v mi-miki in besedi zelo dobro, posebno na koncu dejanja, ko sprejme hudodelstvo nase in ob slovesu v zadnjem dejanju. Da-nilu se menda ni zdelo vredno potruditi, da bi igral bolje, kot je igral. Scenerija je bila dobra, posebno v prvem dejanju. — F. B.

Slava dr. Pogačnikova roj. Pesjakova, javlja v svojem imenu in v imenu svojih nadoletnih otročičev Marije, Marjana, Božene, Borisa, Sonje in Lije vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je Bog vzel k sebi najblažjega soproga in najboljšega očeta, gospoda

dr. Lovro Pogačnika

posestnika, dež. svetnika in drž. poslanca

ki je dne 5. oktobra ob 5 uri popoldne po teški bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 40. letu svoje starosti mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb bo v sredo dne 8. t. m. ob 4. uri pop. iz hiše žalosti, Ahacljeva cesta 9. na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1919.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod.

Svojim zavarovancem naznanjamo prežalostno vest, da je preminul naš ne-umorno delavni član nadzorništva, član »Narodnega predstavništva«, vladni svetnik itd., gospod

dr. Lovro Pogačnik

Pogreb predragega bode v sredo dne 8. t. m. ob 16. uri.

Nadzorništvo Vzajemne zavarovalnice
v Ljubljani.

Zadružna zveza v Ljubljani

naznanja tužno vest, da je dne 5. oktobra 1919 preminul njen večletni odbornik, narodni poslanec, gospod

dr. Lovro Pogačnik.

Ohranimo mu hvaležni spomin!

BRATJE ORLI! K večnemu počitku pri Gospodu neba in zemlje nam je odvzet naš prvi delavec in za našo organizacijo z zaslugami ovenčani

br. dr. Lovro Pogačnik

častni član predsedstva Orlovske zveze

Njegovim vzorom spoštovanje, delu in življenju posnemanje.

V LJUBLJANI, dne 5. oktobra 1919.

Predsedstvo Orlovske zveze.

Društvo deželnih uradnikov v Ljubljani naznanja svojim članom, da je njega bivši odbornik in soustanovitelj, gospod

dr. Lovro Pogačnik

vladni svetnik, poslanec Narodnega predstavništva v Beogradu i. t. d.

dne 5. oktobra 1919 preminul.

Pogreb dragega tovariša se vrši v sredo dne 8. oktobra 1919 ob 4. uri pop. iz Ahacljeve ceste št. 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Odbor.

Popolna električna naprava

za blizu 70 PS za akumulatorsko baterijo se proda. Ogle dati si jo je možno, če se prihod napove, pri opekarnah Lannach pri Gradcu. 5886

Načelstvo V. L. S.

naznanja vsem somišljenikom, da je njen bivši podpredsednik, naš zvesti so-bojevnik in ljubi prijatelj, neutrudljivo delavni poslanec in branitelj ljudskih pravic

dr. Lovro Pogačnik

v nedeljo dne 5. oktobra 1919 mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v sredo dne 8. oktobra ob 16. uri.

Dr. Kulovec

t. č. tajnik.

Bogumil Remec

t. č. podpredsednik VLS.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI PRIPOROČA:

I. zvezek Simon Gregorčičevih »Poezij« (životopis napisal Ivan Dornik), je ravnokar izšel v novi izdaji v zalogi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani. Oblika je zelo lična in prikupna, tudi cena K 8.— za elegantno vezano knjigo je pri današnjih razmerah izredno nizka. Ni nobenega dvoma, da bo po poezijah našega najpopularnejšega pesnika vsakdo posegel.

Kratka zgodovina SHS, spisal profesor Matija Pirc v Mariboru. Cena K 2.— Ta knjižica je izšla že v tretjem natisu v zalogi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani. Poverjenišvo za uk in bogočastje je knjižico z odlokom z dne 14. marca 1919, št. 1457, priporočilo kot pomožno učno knjigo za porabo v ljudskih, meščanskih in srednjih šolah.

Darujte za „Slov. Dijaško Zvezo“!

Nova zobna pasta. Lekarna v Brežicah je začela izdelovati novo antiseptično Ito-pasto za zobe. Ito-pasta, prvi domači produkt v tej stroki, nadkriljuje vse podobne preparate po kakovosti in učinku in je mnogo cenejša. Oprema je okusna in higijenična (prave cinaste tube). Pro-

daja se v vseh lekarnah, drogerijah in modnih trgovinah, na debelo pa v lekarni pri »Srebrnem Sokolu« v Brežicah.

MATTONI-JEVA
GISSHÜBLSKA
PRIRODNA KISLA VODA

JUGOSLOVANSKI KLUB naznanja, da je izgubil svojega tovariša, poslanca

dr. Lovro Pogačnika

ki ga je Bog v nedeljo, dne 5. oktobra, poklical k Sebi. Zvestemu sobojevniku in prijatelju časten spomin!

Bel grad, 6. oktobra 1919.

Dr. Anton Korošec,
predsednik.

Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani naznanja vsem skupinam, plačnicam in članom prežalostno vest, da je njen marljivi član nadzorstva in zvest prijatelj delavstva, gospod

dr. Lovro Pogačnik

narodni predstavnik
v nedeljo 5. t. m. popoldne za vedno zatisnil oči.
Pogreb bo v sredo 8. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Ahaclova cesta 9.
Delavstvo ga ohrani v trajnem in hvaležnem spominu!
N. v m. p.!

V Ljubljani, dne 7. 10. 1919.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je moja iskreno ljubljena soproga

Ivana Leskovec

po kratki in mučni bolezni v 28. letu starosti v ponedeljek 6. t. m. ob 8. uri zjutraj mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb predraje rajnice se vrši v torek 7. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Smartno pri Litiji 5. 10. 19.

Žalujoči soprog

Ivan Leskovec

in ostali sorodniki.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da se nam je naša preljuba hčerka

Alenčica

dne 5. vinotoka presečila po kratki, mučni bolezni med angeljce.
Pogreb 6. t. m. ob 3. uri popoldne iz Nove ulice št. 7.

V Ljubljani, dne 5. vinotoka 1919.

Ing. Vladimir Remec
in soproga
Helena roj. Pollak.

Vino s hrvaškega in stavarskega, o zemlja, posebno iz Pljuškega, Ormoškega in Ljutomerkega okraja vsake vrste, vsake cene in najfinije kvalitete se vedno dobi pri A. Stoinščegu v Rogasški Slatini.

Dr. m. Klara Kukovec

strokovna zdrav. za ženske in otroške bolezni, prej. v Trstu, ordinira sedaj v Gospodski ulici št. 2 v Mariboru, od 8—9. in 14—15 ure.

Krojaškega pomočnika sprejme takoj, ki bi znal urezovati. Anton Zavodnik krojaški mojster v Kranjski gori.

Spretna sobarica ne nad 25 let, prikupe zunanosti, ki zna tudi šivati in likati, se išče k finejši rodbini. Oglasi naj se med 2. in 3. popoldne Miklošičeva c. 16, 2. nadstropje.

Urarski vajenec se sprejme pri F. Čuden Sin, nasproti glavne pošte v Ljubljani.

Motorno kolo Wanderer na 2 cilindra dobro ohranjeno se proda. I. Rozman, Ljubljana, Florjanska ulica št. 24.

Praščiki, mladiči, sedem tednov stari, lepi, za plemo so na prodaj. Stara pot štev. 3, Ljubljana.

Zahvala.

Povodom krute izgube našega nad vse ljubljenega soproga in očeta, gospoda

dr. Janko Jamšek-a

odvetnika

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najsrčnejšo zahvalo za spremstvo nepozabnega pokojnika na njegove zadnje poti.

Posebna hvala pred. duhovščini, pevskega zboru za v srce segajoče žalostinke, gasilnemu društvu, g. g. kolegom in vsem, ki so nam stali na strani in nam lajšali nelazerno bol.

Litija, dne 3. oktobra 1919.

Klotilda dr. Jamškova,
vdova.

Janko, Frida, Marijan,
otroci.

Brez posebnega obvestila.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša preljuba mama, stara mama, teta, gospa

Marija Kalan

posesnica

po dolgi in mučni bolezni, previdna s sv. zakramenti za umirajočo, v 75. letu starosti v nedeljo, dne 5. oktobra 1919 ob 22. uri v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajnice se vrši v torek, dne 7. t. m. ob 16 uri (4. popoldne, iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala dne 8. t. m. v farni cerkvi.

Trbovlje, dne 6. oktobra 1919.

Marija Kos roj. Kalan. Pavla Stroj, roj. Kalan, hčerki. — Rudolf Kalan, učitelj, sin. — Jožef Kos in Jožef Stroj, zeta.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena mama, oziroma stara mama, sestra in teta, gospa

Marija Poličar

posesnica in trgovka

po kratki mučni bolezni, previdna s tolažili svete vere, v starosti 60 let v ponedeljek 6. t. m. ob 1/2 1. uro zjutraj mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predraje rajnice se vrši v sredo ob 1/2 9 uri dop. na farno pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v domači cerkvi.

Št. Vid nad Ljubljano, dne 6. oktobra 1919.

Vinko, Milan, France sinovi; Angela, Marica, Metka, Milka, Tina, hčere; Avgust Vester, zet; Pepca in Zinka Poličar, sinah; Justica, Mimica, Ljubomira in Marica, vaukinje.

Iščem sobo za takoj. Ponudbe na upr. lista pod »PROFESOR«.

Sprejme prodajalka event. se odda se prodajalka trgovina z mešanim blagom in deželni pridelki na račun. Franc Juvan, Srednji Gameljani p. St. Vid nad Ljubljano.

Učenka se sprejme v trgovino. Dobra mora biti v računstvu in postenih staršev ali na samec, modna in manufak. trgovina, Ljubljana.

4 vagone svinjske masle se prodajo po dnevni cen. Natančneje Davorin Francič, Gosposka ul. 4, Ljubljana.

Nemehlovana sobica uradnik, v njej je elekt. rasvetilava in pred hišo električna postaja. Naslov se po zve pri upravnistvu Slovenca pod št. 1913.

Vračajoče se iz Rusije prosim, da mi sporočijo, komur je kaj znanega o Ivanu Golobu, ki je bil l. 1915 v Przemyslu ujet in je vzadnjič pisal meseca aprila 1918 iz Azije. Stroške povrnem. Natančna Goico pri g. ganiček, Rogasška Slatina št. 15.

Decimaino tehnično od 200 do 500 kg kupim. Ponudbe Viktor Šober, Ljubljana, Vodnikov trg 2, 1. nadstropje.

KADILO

se dobi pri tvrdki

— Ivan Perdan, Ljubljana. —

Popolnoma samostojna knjigovodkinja, ki je zmožna slovenščine in nemščine, strojepisja in stenografije, se sprejme takoj. Prednost imajo one, ki so že poslovalale pri kakih velikih kmetijah ali lesni trgovini. Obširne ponudbe z navedbo plače ob popolni preskrbi naj se naslovi na: Grascina Libelice, p. Mežice ob Dravi.

GOSTILNA

Kupi se takoj hiša z gostilno in vrtom v bližini Ljubljane ali kje drugod na Kranjskem ali Štajerskem. Pismene ponudbe na upravo tega lista pod »TANJA 5921«.

Kovaški mojster s pomočniki se sprejme za samostojno vodstvo kovačnice na deželi, kakor tudi kotarski pomočnik takoj pod ugodnimi pogoji pri graščini Libelice p. Mežice pri Dravogradu.

Dve deklet s kmetov, iščeta službe v dobri pošteni hiši, najraje v mestu, ena za v kuhinjo druga za hišno, ker bi se radi kaj naučile. Stari po 26 let. Najraje bi šli skupaj v eno hišo. Naslov pove uprava pod »Dobra sinova 5920«.

Učenec za špecerljsko trgovino se sprejme. Franja Rošak, Sv. Florjanska ulica 1. Ljubljana.

Kosilne posode od ameriškega petroleja kupuje SEVER & KOMP. Ljubljana, Wolfova ul. št. 12.

Posone, pripravno za tovarno, se kupi ali vzame v najem. Reflektira se na vodno silo ali na električen tok. — Ponudbe na Ljubljana poštini predati 162.

K'obuke, damske in moške izdeluje po naročilu ter sprejema stare v prenovljenje vsak četrtek po zmernih cenah in točni postrežbi pri g. Dežman, Gosposka ulica 4. II. nadstropje Ivan Orazem.

Vaško volne se dobro proda pri Fran množino volne Pogačniku v Ljubljani, Dunajska cesta 30.

Zobolrehi: 60.000 šopkov na roko o-brezanih, lepo blago, se prodajo onemu, kateri največ plača. Ponudbe naj se pošljejo: A. Bombač, Krušče, Pošta Begunje pri Cerklji.

Vdova, dobra gostilna v našem ali kuharica išče gostilno na račun. Prevzame pa tudi kako kuhinjo ali kantino. Ponudbe pod »Gostilna« poštino ležeče Borovnica pri Ljubljani.

V MARIBOR

se je preselil bivši asistent profesorja Metnitz-a na Dunaju zobozdravnik

dr. Franc Kartin

in ordinira od 8. t. m. naprej Grajska ul. (Burggasse) 9 v hiši Vögerer, od 1/2 9—12 in od 1/2 3—5.

Na prodaj je 73 komadov

TRAVERZ

in sicer:

27 kom.	6'60 m	dolgi	pr. 26
13 "	6'80 "	"	" 26
13 "	6'25 "	"	" 26
4 "	3'95 "	"	" 26
4 "	3'35 "	"	" 26
2 "	3'25 "	"	" 30
2 "	4'50 "	"	" 30
2 "	4'00 "	"	" 26
1 "	5'50 "	"	" 20
1 "	1'50 "	"	" 26
2 "	5'60 "	"	" 26
2 "	2'60 "	"	" 16

Cena po dogovoru.

MIRKO KORENČAN, BLED.

APNO

prvovrstno, žgano nudi po najnižjih dnevnih cenah iz lastnega apnenika v Rečici ob Paki. Veletrgovina M. Oswatitsch, Celje. Kupim tudi bukovo ogije v večjih množinah. —

Dva lepa teža

konja

za težko vožnjo proda radi nakupa tovrstnega avtomobila trdka Zabret & Comp., Britof pri Kranju.

LEPA PRILIKA!

50 ducatov ovrata kov se po ceni takoj proda!

Natančneje v Gledališki ulici 7, pisarna III. nadstr. — Uradne ure od 3-6. pop.

Naročajte „Slovenca“!

Izšla je

DRUŽINSKA PRATIKA

za leto 1920.

Cena izvodu 2 K, po pošti K 2-20.

Dobiva se v vseh trgovinah po Sloveniji in pri založništvu »Družinske Pratique« v Ljubljani. — — — — —

Razprodajalci dobe popust.

Štev. 15.998—1919.

Razglas

glede uporabe električnega toka iz mestne elektrarne in plina mestne plinarne.

Mesto Ljubljana stoji pred znanim dejstvom, da bo zadostna preskrba občinstva s svečavo in premogom tekom prihodnje jeseni in zime izključena.

Zato je treba pravočasno uporabiti vsa sredstva, da ne bo v Ljubljani zavladala splošna tema.

Mestni magistrat mora uporabo elektrike in plina omejiti samo na najnujnejšo potrebo. Le tedaj bo mogoče mestni elektrarni in plinarni vzdržati redni obrat preko zime.

Javni uradi in pisarne, kakor tudi trgovine morajo omejiti svoj delavnik na čas dnevne svetlobe, katero je treba docela izkoristiti.

Vsa ostala razsvetljava po gostilnah, kavarnah, delavnicah in zasebnih stanovanjih se mora omejiti do najnujnejše potrebe.

Te omejitve bo seveda mogoče doseči le potom strogih uradnih odredb in kazni, ker je znano, kako težko je prepričati posameznika, da bi žrtvoval v splošno korist del svojih udobnosti.

Občinski svet ljubljanski je v svoji seji dne 16. septembra 1919 soglasno sklenil, da stopijo s 1. oktobrom letos v veljavo sledeče omejitve glede uporabe elektrike in plina iz mestnih podjetij.

1. V času od 1. oktobra do 31. marca se bode oddajal plin in elektrika za vse pisarniške prostore samo od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne — za to naj se po vseh javnih in zasebnih uradih razdelijo uradne ure na dnevni čas. Izven navedenega časa je vsaka uporaba plinove ali električne luči v pisarniških prostorih in pritlikinah prepovedana.

Čas od 3. do 4. ure naj se porabi za snajenje uradov. Izvzeti so le javni uradi, ki morajo imeti nočno službo, tam je samo najpotrebnejša luč vsakočasno dovoljena.

2. Šolski pouk naj se razdeli na dnevni čas. Uporabljajo naj se po možnosti opoldanske ure, da lahko odpade večerni pouk.

3. Trgovine in skladišča ne smejo uporabljati plinove ali električne luči pred 8. uro zjutraj in sicer:

od 1. do 31. oktobra ne po 5. uri popoldne,
od 1. novembra do 28. februarja ne po 4. uri popoldne in
od 1. do 31. marca ne po 5. uri popoldne.

Izvzete so le trgovine z živili, drogerije, lekarne in trafike.

4. Za delavnice, gostilne, kavarne in druge javne lokale naj se natančno določi pri posameznikih velikost in število luči. Za princip naj velja, da sme goriti največ polovica preje običajne razsvetljave. Ostala žarila naj se odstranijo.

5. Vsaka reklamna razsvetljava je prepovedana ravno tako, kakor sleherni luč v izloženih oknih ali pred vhodi in okni javnih in drugih lokalov.

6. V hišnih vežah, na stopniščih in hodnikih so dovoljene le 10-svečne žarnice ali najmanjše plinove svetilke, goreti sme le polovica preje običajnih luči, in sicer najdalje do 9. ure zvečer. Zjutraj so te luči sploh prepovedane.

7. Za privatna stanovanja se naravnost določi, katero množino električnega toka sme stranka porabiti v posameznih mesecih.

Za merilo naj velja poraba toka 25-svečne žarnice, ki sme goriti do 10. ure ponoči, odnosno kolikor se poprej ugasuje, toliko časa sme goriti zjutraj.

Za stanovanje do največ štirih stanovanjskih prostorov (vštevši kuhinjo), se dovolita dve žarnici po 25 sveč, za stanovanja z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa tri žarnice po 25 sveč.

Seveda se priporoča uporabljati manjše žarnice, katere lahko potem gorijo v večjem številu, oziroma dalj časa, ker porabijo manj električnega toka.

Izvedba predpisov pod točko 7.:

Od solnčnega zahoda do 10. ure zvečer je potrebna luč v posameznih mesecih:

oktober 142 ur	januar 161 ur
november 162 ur	februar 125 ur
december 175 ur	marec 114 ur

iz tega sledi:

a) da imajo stranke do štirih stanovanjskih prostorov pravico porabiti električnega toka na dan v mesecih:

oktober 257 vatov	januar 291 vatov
november 307 vatov	februar 250 vatov
december 316 vatov	marec 206 vatov

b) stranke z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa na dan po mesecih:

oktober 385 vatov	januar 436 vatov
november 454 vatov	februar 375 vatov
december 474 vatov	marec 309 vatov

Tako določena množina električnega toka je za vsako gospodarstvo obilna dovolj. Dokaz temu, da tolike porabe v zasebnih stanovanjih tudi pred vojno ni doseglo niti polovica elektrarniških odjemalcev.

Strankam, ki imajo podnajemnike, se izjemoma sme dovoliti za vsakega podnajemnika ena 25-svečna svetilka več. Podnajemniki se bodo upoštevali le tedaj, če jih stranka naznanja pisмено najkasneje do 15. oktobra t. l. ravnateljstvu mestne elektrarne.

Kdor bi pa kljub prepovedi v stanovanju prekoratil dovoljeno množino električnega toka, temu se zaračuna vsak več porabljeni hektovat po desetkratni enotni ceni.

8. Električni motorji se smejo od 1. oktobra do 31. marca uporabljati izključno le pri dnevni svetlobi sicer se bo tok odklopil.

9. Uporaba električnih ventilatorjev, kuhalnikov, likalnikov in drugih električnih aparatov je v času od 1. oktobra do 31. marca v obče prepovedana. Zato naj se odklopijo. Izvzeti so le zdravniški aparati.

10. Poraba plina za obrtne namene je dovoljena le tedaj, če je drugačna kurjava nemogoča.

11. Poraba plina za kuhanje je dovoljena, toda le v skromnih mejah za manjša jedila, ne pa za kuhanje opoldanskega obroda. Množina za kuho dovoljenega plina se bo še določila.

12. Uporaba plinovitih peči, vodoogrevcev in kopalnih peči s plinom je prepovedana, zato naj se vse take peči zapro in odklopijo.

13. Vsakemu, ki bi z lučjo ne štedil ali drugače teh predpisov ne upošteval (izvzemi točko 7.), zaračunal se bo ves tekom dotičnega meseca porabljeni plin ali električni tok po desetkratni normalni ceni.

V slučaju neizterljivosti tekom treh dni se dodaja plina, oziroma elektrike, ustavi.

Po trikratni kazni se elektrika ali plin sploh trajno odklopi.

14. Naprava novih instalacij za plin ali elektriko se načeloma prepoveduje, dovoliti se sme le v posebno nujnih slučajih.

15. Mestni magistrat opozarja vse merodajne oblasti in korporacije, da upoštevajo te predpise v kolikor se tičejo javnih uradov, šolskih prostorov, zapiranja prodajalnic, skladišč in delavnic, — ker je treba dajati dober vzgled ostalemu občinstvu.

16. Zlasti se pozivljajo tudi vojaške oblasti, da se prilagodijo tem splošnim odredbam, ker to zahtevajo ne le javni, temveč tudi vojaški interesi.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 16. septembra 1919.

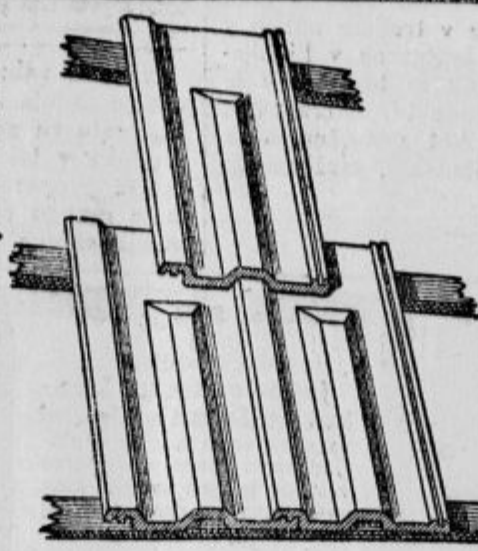
Zupan:

dr. Ivan Tavčar l. r.

ZA EKSPORT!

Spiralni sveder iz jekla za o- za obdelovanje lesa, žebji, ročje in naglo struženje, smr- pločevina in vse orodje, po- kove kolote, kovinske krošnje, sečno pile, pile za žage, peči, žage, žage na jarem, tračne, okovi, Diesel-ovi motorji, žekrošnje, ročne in milinske žage, lezni sodi, poljedelski stroji, točno iz lastne zaloge. — Prijazne ponudbe na

inž. Julija Wolf,
Dunaj VI, Gumpendorferstr. 118.

Združene opekarne

preje F. P. Vidic & Komp. Vič,
Ivan Knez, Brdo

nudijo:

zarebane strešnike
(utorni crep) in zidno opeko

Uprašanja na Vidic & Komp., Ljubljana.

Skladišče in lokal

se išče za takoj v mestu; lokal event. za novo leto. Ponudbe pod »Skladišče« na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Car-karjevo nabrežje št. 5.

Pravo žolto domače mlo za pranje
1 kg K 18.—, 1 za-
bojček okoli 3 1/2 kg
franko K 58.— po-
šilja po povzetju
zavod za eksport.

M. JUNKER, ZAGREB,
št. 39, Petrinjska ul. ca 3. III.
Z naročilom se prosil poslati tudi
polovico zneska.

!! KONJAK !!

Pri slabostih vsled starosti, težkočah v
želodcu, pešanju moči je star
vinski konjak

pravo življenje vzbujajoče sredstvo
Dve poliliterski steklenici pošlje z za-
bojem vred za 60 K franko **BENEDIKT**
HERTL, veleposrednik, grad Golče pri
Konjicah, Štajersko.

Lepo črno letošnje
brinje
odreja v vsaki množini in
po nizki ceni trdka Ivan
Jelačin, Ljubljana,
Emonska cesta št. 2.

Kumno in fižol

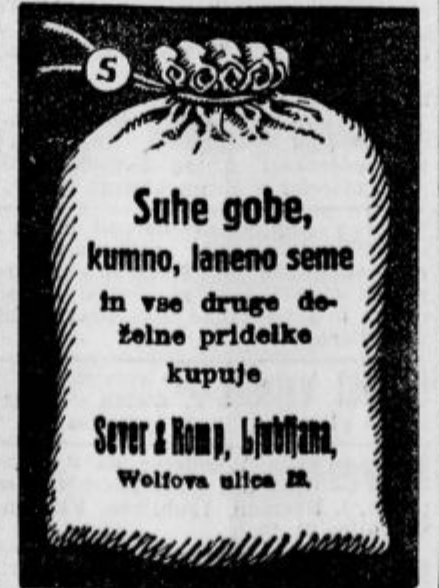
kupuje trdka Černak & Val v Ljub-
ljani, Vodn kov trg št. 2. Na ponudbe
brez navedbe cen se ne odgovarja. —

DRVA,

mehka in trda dobavi in pri-
pelje na dom V. Scagnetti, par-
na žaga za drž. kolodvorom.

Vreče

vsake vrste in v vsaki množini
kupuje vedno ter plačuje naj-
bolje trg. firma **J. Kušlan, Kranj,**
Gorenjsko.

Suhe gobe,
kumno, laneno seme
in vse druge do-
želne pridelke
kupuje

Sever & Komp., Ljubljana,
Wolfova ulica 22.

učenko

Sprejme se de-
klara z dežele za
v specerijsko trgovino. Hrana in sta-
novanje v hiši: sprejme se tudi 14—15
let stari **deček** za domača dela.
kmečki — Pismene po-
nudbe na M. JEMEC, specerijska trgo-
vina, Ljubljana, Tržaška cesta št. 8.

Poslovodja

za parfumerijsko trgovino na debelo
se išče za Zagreb. —
Zeljko se reflektantje, ki so popolno
vešč slovensčine in nemščine v govoru
in pisavi. Zeli se dokaz o dosedanjem
poslovanju, primerno jamstvo in če so
že vodili slične posle ali drožerijo. —
Služba se nastopi takoj ali pozneje.
Pismene ponudbe s prepisi spricval
pod šifro »Poslovod.a« na **Blockner-**
jev zavod za oglaševanje, ZAGREB,
Jurjevska ul. 31.

SPRETNOSTENOGRAFINJA

z večletno prakso, dobi službo
v pisarni **dr. Pegana v Ljubljani,**
Dunajska cesta 38. — Ponudba
naj obsega: 1. dosedanje slu-
žbovanje, 2. višino zahtevane
plače. Nastop se želi takoj ali
pozneje. 5910

Spretna blagajničarka

hotelske stroke z večletno prakso in
dobrimi spricvali se takoj sprejme.
Plača po dogovoru. Naslov pove uprav-
ništvo Slovenca pod št. 5904.

Kompanjona

z 10 do 20.000 kron išče za plodonosno
podjetje čevljarški mojster. Kdor želi
brez dela dobro zaslužiti, se naj oglaš
osebno ali pisмено s prilogo znamk
za odgovor na naslov: **Fr. Sajovic,**
čevlj. mojster, hotel Malič, Ljubljana.

Prvevrstna tovarna cvetic in listov na Štajerskem išče za takoj

izurjen. zastopnika

z večjim krogom odjemalcev proti visoki proviziji za razpečevanje nagrob-
nih vencev in dekoracijskih cvetic. Ponudbe z zahtevo provizije naj se
naslove pod šifro »Flora« na **Blumenfabrik, Graz, Waltendorf.** 5885

Štev. 2163.

Razglas.

5872 (3)

Mestno županstvo v Kranju razpisuje službo tretjega redarja, katero
se lahko takoj nastopi. Plača po dogovoru. Prošnje opremljene z dokazili
dosedanjega službovanja je vložiti do 20. oktobra 1919 pri podpisane-
mu županstvu.

Mestno županstvo v Kranju, dne 2. oktobra 1919.

Župan: **F. Polak s. r.**

Gospodarska zveza

ima v svoji vinski kleti v Sp. Šiški pristna, dobro vležana

VINA

in sicer:

10 1/2% staro ogrsko belo vino, letnik 1917, brez kisline,
9% Štajersko belo vino, letnik 1917, s prijetno kislino, na-
dalje zdrava štajerska, hrvaška in dolenska vina, dobrega
okusa po najnižjih cenah. — Obenem naznanja, da je Banaško
in Veršaško vino docela izkleteno, pričakuje pa v najkrajšem
času velike dobave 11—12% Mlga močnega vina, istega izvora,
nakar svoje cenj. odjemalce vljudno opozarja.

ZIMA
se bliža! Ako hočete, da ostanejo
Vaši otroci zdravi in čvrsti, dajte
jim pristno
ribje olje,
ki se dobi v drogeriji Sanitas v Celju

Oznaniša Un'on-Propagande. Maribor. — Zavod oglasne odprave in reklame.

LOJ, MAST, OLJE

in surovi loj, kupi vsako množino za najvišjo dnevno ceno
prva mariborska tovarna za mlo, Maribor
Telf.: 47. — Prosijo se ponudbe v vzorci. — Brzjaviti: Milana.

Gospodarska zveza v Ljubljani

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih

poljedelskih strojev

po najnižjih cenah, kakor: reporeznice, drobilnih mlinov,
plugov, slamoreznice, mlatilnic, gepelnov, stiskalnic za
grozdje, čistilnic (pajtelnov), trijerjev, brzoparilnikov,
gnojnih sesalk itd.

Za jesensko gnojenje ima na razpolago kostno moko.